

ಇಂಥ ಸಾಧು ನೋಟ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ,—

ವೇರಗ್ಗಿಪರೋ ಸಾಹೂ ಪರದವ್ಯವರಮ್ಮಹೋ ಯ ಜೋ ಹೋದಿ ।

ಸಂಸಾರಕುಹವಿರತ್ತೋ ಸಗಸುದ್ದಸುಹೇಸು ಅಣಾರತ್ತೋ ॥ ೧೦೮ ॥

ಗುಣಗಣವಿಹೂಸಿಯಂಗೋ ಹೇಯೋಪಾದೇಯಣಿಚ್ಚಿದೋ ಸಾಹೂ ।

ರುಣಾಣಜ್ಞ ಯಂಕೋ ಸುರದೋ ಸೋ ಪಾವಜಿ ಉತ್ತಮಂ ರಣಂ ॥ ೧೦೯ ॥

ವೈರಾಗ್ಯಪರಃ ಸಾಧುಃ ಪರದವ್ಯಪರಾಜ್ಯಾಖಿಕ್ಷಾ ಯಃ ಭವತಿ ।

ಸಂಸಾರಸುಖವಿರಕ್ತಃ ಸ್ವಕರುದ್ದಸುಖೀಷು ಅನುರಕ್ತಃ ॥ ೧೧೦ ॥

ಗುಣಗಣವಿಭೂಷಿತಾಂಗಃ ಹೇಯೋಪಾದೇಯಾ ನಿಶ್ಚಿತಃ ಸಾಧುಃ ।

ಧಾರ್ಮಾಧ್ಯಯನೇ ಸುರತಃ ಸಃ ಪಾಪೋಽತಿ ಉತ್ತಮಂ ಸಾಧನಮ್ ॥ ೧೧೧ ॥

ಅಥ:—ಇಂಥ ಸಾಧುವು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವಾದ ಆ ನೋಟದ ಪಾರಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ಆ ಸಾಧುವು ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವರನಾಗಿ ಮೊದಲು ಸಂಸಾರ-ದೇಹ-ಭೋಗಿಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮುನಿಯಾದನು, ಅದೇ ಭಾವನಾಯುತ್ತನಾದನು, ಪರದವ್ಯದಿಂದ ಪರಾಜ್ಯಾಖಿನಾದನು, ಹೇಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವಾಯಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಪರದವ್ಯದ ತ್ವಾಗ್ಯಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಪರಾಜ್ಯಾಖಿನಾಗಿ ಉಳಿದನು, ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿರಯಗಳಿಂದ ಸುಖವಾಗುತ್ತತ್ತು ಅದರಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾದನು, ತನ್ನ ಆತ್ಮಿಕ ಶುದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಕಣಾಯಿಗಳ ಕ್ಷೋಭದಿಂದ ರಹಿತವಾದ ನಿರಾಕುಲ, ಶಾಂತಭಾವರೂಪವಾದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದನು, ಲಿಂಗನಾದನು, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದರದೇ ಭಾವನೆ ಉಳಿಯಿತು.

ಯಾವನ ಆತ್ಮಪ್ರದೇಶರೂಪದ ಅಂಗವು ಗುಣಗಳ ಗಣದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಿದೆ, ಯಾವನು ಮೂಲಗುಣ-ಉತ್ತರಣಗಳಿಂದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಲಂಕೃತ ಕೊಭಾಯವಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಯಾವನಿಗೆ ಹೇಯ-ಉಪಾದೇಯ ತತ್ತ್ವವದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ ನಿಷಾತ್ಮದವ್ಯವೇ ಉಪಾದೇಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಪರದವ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದಾದ ತನ್ನ ವಿಕಾರಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಆತ್ಮಂತಹ ಹೇಯವಿನೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಧುವಾಗಿ ಆತ್ಮಸ್ವಭಾವದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನುಗಿ ತತ್ತ್ವರ್ಥಿನಾನೆ, ಧರ್ಮ-ರೂಪ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ಜ್ಞಾನದ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವರ್ಥಿನಿರುವನು, ಸುರತ್ಸಿರುವನು, ಒಕ್ಕೀಯ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಲೀನಿರುವಂಥ ಸಾಧುವು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಎಂದರೆ ಲೋಕಶಿಲಿರದ ಹೇಳಿ ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸಾಧನಗಳಿಂದ ಒಷ್ಣವಾದ ಶುದ್ಧಸ್ವಭಾವರೂಪದ ನೋಟಸಾಧನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಯಾವ ಶಾರು ವೈರಾಗ್ಯಪರ ಹೇಣ್ಣರ್ಪವ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಿರುವನು ।

ಜವಹಂದಲೆ ವಿರಕ್ತಿ ಸ್ವಕ್ಷೇಯ ಕುದ್ದಸುಖದಲಿನರಕ್ತನಿರುವನು ॥ ೧೧೧ ॥

ಗುಣಗಣವಿಭೂಷಿತಾಂಗನು ಹೇಯೋಪಾದೇಯದಲೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಾಧು ।

ಧಾರ್ಮಾಧ್ಯಯವದಲೆ ಸುರತ್ಸಿರಿದ್ದವನು ಉತ್ತಮನಾನಾನ ಪಡೆಯುವನು ॥ ೧೧೨ ॥

ಭಾವಾರ್ಥ : ಇವು ನೋಕ್ಕಸಾಧನೆಯ ಉಪಾಯಗಳಿವೆ ಚೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ. || ೧೦೮-೧೦೯ ||

ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಕುದ್ದಾತ್ಮನಿದ್ದು ಅವನು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರೇವರು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಇವಿವಿಹಿಂ ಜಂ ಇವಿಜ್ಞಿಜಂ ರುಂಾಜಿಜ್ಞಿಜಂ ರುಂಾಜಿಹಿಂ ಅಣವರಯಂ |

ಧುವ್ಯಂತೇಹಿಂ ಧುಣಿಜ್ಞಿಜಂ ದೇಹತ್ತಂ ಕೆಂ ಪಿ ತಂ ಮುಣಹ || ೧೦೯ ||

ನತ್ಕೃಃ ಯತ್ ನಮ್ಯತೇ ಧ್ಯಾಯಿತೇ ಧ್ಯಾತ್ಕೃಃ ಅನವರತನ್ |

ಸೂರ್ಯವಾನ್ಯಃ ಸೂರ್ಯತೇ ದೇಹಸ್ತಂ ಕಿಮಷಿ ತತ್ ಜಾನಿತ || ೧೧೦ ||

ಅರ್ಥ :—ಎಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಜೀವರುಗಳೇ ! ನೀವು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿರುವಂಥದೇನಿದೆ, ಏಕಿದೆಯಿಂಬು ದನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ, ಆದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು ಇಂದ್ರಾಧಿಕರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಆ ಶೀಥಿಂಕರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಿರುವಂಥದೇನಿದೆ ಆದು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಿದೆ ಅದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಶುದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ಕರ್ಮದಿಂದ ಆಜ್ಞಾದಿತಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಭೇದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಿರುವಂಥವನ್ನ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಶೀಥಿಂಕರ ಮೋದಲಾದವರು ನೋಕ್ಕಸಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಆದು ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರಸಲು ಯೋಗ್ಯರು ಇಂದ್ರಾಧಿಕರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾದವರು ಶೀಥಿಂಕರ ಮೋದಲಾದವರಿದ್ದಾರೆ ಕಾಗೂ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರು ಶೀಥಿಂಕರಾದಿಕರೇ ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಕೂಡ ಯಾರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಯಾರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸ್ತುತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂಥವರು ವಚನ ಅಗೋಚರ ಭೇದಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅನುಭವಗೋಚರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಸ್ತವಿದ್ದಾನೆ ಅವನ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ, ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ, ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸುತ್ತಿರುವಿರುತ್ತಿದೆ. || ೧೧೧ ||

ಅರಹಂತ ಮೋದಲಾದ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತಸ್ತಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮನೇ ಶಕ್ತಿಯಾತಸಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರೇವರು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಅರುಹಾ ಸಿದ್ಧಾಯರಿಯಾ ಉಜ್ಞಾಯಾ ಸಾಹು ಪಂಚ ಪರಮೇತ್ತಿ |

ತೇ ವಿ ಹು ಚಿಟ್ಟಿಹಿ ಆದೇ ತಮ್ಮಾ ಆದಾ ಹು ಮೇ ಸರಣಂ || ೧೧೨ ||

ಧ್ಯಾತ ಜವಧಾತಿಸುವ ವರ್ಣಿತ ಜವನಮಿಸುವರಾರನು ನಿರಂತರ |

ಸ್ತುತಿಪ್ರಾಪ್ತಜವನ್ಸ್ತುತಿಸುವಾದೇಹಸ್ತಿತ ತತ್ತ್ವವನು ಆರಿತುಕೊ ನೀವು || ೧೧೩ ||

ಅರಹಂತಸಿದ್ಧಾ ಜಾಯೋಽಬಾಧಾಯ ಮೇಕ್ಕಾಧುವೆಂಬೀ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿ ಶವ |

ಇರುವರಾತ್ಮಪರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಂದವರಿಂದವ್ಯಾತ್ವನೆ ಕರಡಿರುವನು || ೧೧೪ ||

ಅರ್ಥಂತಃ ನಿಡಾ ಅಚಾರ್ಯರ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೋಃ ಸಾಧವಃ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಸಃ ।
ತೇ ಅಷಿ ಸುಖಿಂ ತಿಷ್ಣಂತಿ ಆತ್ಮನಿ ತಸ್ಯಾದಾತಾ ಸುಖಿಂ ಮೇ ಶರಣಂ ॥ ೧೦೬ ॥

ಅರ್ಥ :—ಅರಹಂತ, ಸಿದ್ಧ, ಅಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಧ ಇವರು ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಂದ್ ಇವರೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಲಾರದ್ವಾರೆ, ಇವು ಆತ್ಮನ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿರುವದರಿಂದ ನನಗೆ ಆತ್ಮನದೇ ಆಶ್ರಯವಿದೆಯಿಂದು ಅಚಾರ್ಯರ್ದೇವರು ಅಭಿಧನಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಇವು ಐದೂ ಪದಗಳು ಆತ್ಮನವೇ ಇವೆ, ಯಾವಾಗ ಈ ಆತ್ಮನು ಭಾತಿಕಮರ್ಗಳ ನಾಶವಾದುತ್ತಾನೆ ಆಗ ಅರಹಂತ ಪದವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಆತ್ಮನು ಅಭಾತಿಕಮರ್ಗಳ ನಾಶಮಾಡಿ ನಿವಾರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಸಿದ್ಧಪದವೇನ್ನು ತಾರೆ, ದಿಕ್ಷೈಕ್ಷೇಕ್ಷೇಕ್ಷೇಹಂಧ ಮುನಿಯಿರವಾಗ ಅಚಾರ್ಯರ್ನಿಂದೆ ಸುತ್ತಾನೆ, ಪತನ-ಸಾರ್ಥಕದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷರನಾದ ಮುನಿಯಿರವಾಗ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೇಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ರತ್ನತ್ರಯರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಾಧುವೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗೆ ಐದೂ ಪದಗಳು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಣಿರುವಂಥ ಆತ್ಮನು (ಸ್ವಯಂ) ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಚ್ಯಾದಿತನಿಷ್ಠರೂ ಕೂಡ ಐದೂ ಪದಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಸಿದ್ಧಾನೆ, ಇವನದೇ ಈದ್ದ ಸ್ವರೂಪದ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವುದು ಅದು ಐದೂ ಪದಗಳ ಧ್ಯಾನವಿರುವದರಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಆತ್ಮನದೇ ಆಶ್ರಯವಿದೆಯಿಂಬ ಭಾವನೆಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಧ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಅಂತ್ಯಮಂಗಲವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ॥ ೧೦೭ ॥

ಕೊನಯೆ ಸಮಾಧಿ ಮರಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಯ ಆರಾಧನೆ ಹೇಳಿದೆ ಅದು ಕೂಡ ಆತ್ಮನದೇ ಪ್ರಯತ್ನವಿರುವದರಿಂದ ನನಗೆ ಆತ್ಮನೇ ಕರಣಿದ್ದಾನೆಯಿಂದು ಆಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸಮೃತ್ತಂ ಸತ್ಯಾಂ ಸಚ್ಯಾರಿತ್ತಂ ಹಿ ಸತ್ಯವಂ ಚೀವ ।

ಚಲುರೋ ಚಿಂತ್ಯಾಹಿ ಆದೇ ತಮಾಂ ಆದಾ ಹು ಮೇ ಸರಣಂ ॥ ೧೦೮ ॥

ಸಮೃಕ್ತ್ಯಾಂ ಸಚ್ಯಾಜಾಂಸಂ ಸಚ್ಯಾರಿತ್ರಂ ಹಿ ಸತ್ಯಪಃ ಚೈವ ।

ಚತ್ಯಾರಃ ತಿಷ್ಣಂತಿ ಆತ್ಮನಿ ತಸ್ಯಾದಾತಾ ಸುಖಿಂ ಮೇ ಶರಣಂ ॥ ೧೦೯ ॥

ಅರ್ಥ :—ಸಮೃಗ್ಂ ಶರ್ವ, ಸಮೃಗ್ಂಜಾನ, ಸಮೃಕ್ಷಾರಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮೃಕ್ಷಾ ಶರ್ವ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ್ ಇವು ಕೂಡ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನರೂಪವಿವೆ, ಇವು ನಾಲ್ಕು ಆತ್ಮನ ಅವಸ್ಥೆಗಳೇ ಇವೆ, ಅದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಆತ್ಮನದೇ ಆಶ್ರಯವಿದೆಯಿಂದು ಅಚಾರ್ಯರ್ದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ಭಗವತೀ ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಏರಿದು.)

ಭಾವಾರ್ಥ :—ನಿಶ್ಚಯ-ವ್ಯವಹಾರಾತ್ಮಕವಾದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಾರ್ಥಕರ್ದಾನರೂಪದ ಆತ್ಮನ ಪರಿಣಾಮವು ಅದು ಸಮೃಗ್ಂ ಶರ್ವನವಿದೆ, ಸಂಶಯ ವಿನೋದ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ರಹಿತ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಯ-ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಸಮೃಗ್ಂಜಾನವಿದೆ, ಸಮೃಗ್ಂಜಾನದಿಂದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು

ಸಮೃಕ್ತ-ಸಮೃಗ್ಂ ಶರ್ವ-ಸಮೃಗ್ಂಜಾನ ಮೇಣ್ಣಮ್ಯಕ್ಷಾರಿತ್ಪೇಂಬೀ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ವ ।

ಸಾಮೃದಿಂದಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೆಯಿರುವವದರಿಂದೇನಾತ್ಮನಿ ಕರಣಿರುವನು ॥ ೧೦೯ ॥

ಕೊಂಡು ರಾಗದ್ವೇನಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದ ಪರಿಣಾಮವಿರುವುದು ಸಮ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತಿದೆ, ತನ್ನ ಶರೀರೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಸಮ್ಮಾನಿಸಿಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಷ್ಟದ ಆದರೂ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನೆಯು ಅದು ಸಮ್ಮಾನ ತಪ್ಪಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇವು ನಾಲ್ಕು ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅತ್ಯಂತ ನವೀ ಇರುವುದರಿಂದ ಸನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶರಣಿದೆಯಿಂದು ಆಚಾರ್ಯದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅತ್ಯಂತ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾಲ್ಕು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಅಂತ್ಯಸಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆರಾಧನೆಯು ಆರಾಧನೆ ಹೇಳಿದೆ, ಸಮ್ಮಾನ-ಜ್ಞಾನ-ಜಾರಿತ್ವ-ತಪ ಈ ನಾಲ್ಕು ಬುದ್ಧಿಯೇ, ಬುದ್ಧಿನನ್ನ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಧನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣವಿಂದು ಏದು ಪ್ರಕಾರದ ಆರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ, ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ (-ಅತ್ಯಂತ ಭಾವನೆ-ವಿಕಾರ್ಯತೆ ವಾಡುವಲ್ಲಿ) ನಾಲ್ಕು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿವು. ಹೀಗೆ ಅಂತ್ಯಸಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನದ ಭಾವನೆಯು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತಿಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಪರಮಾರ್ಥಗಳನ್ನಿಂದೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಿದೆ. || ೧೦೪ ||

ಆಗ ಮೋಕ್ಷಂಶಾಹುದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುತ್ತ ಇದನ್ನು ಓದುವ, ಕೇಳುವ, ಭಾವಿಸುವ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.—

ಏವಂ ಜಿಂಬಣ್ಣತ್ವಂ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ಯಂ ಪಾಯಂಡಂ ಸುಭತ್ತೀಏ |

ಜೋ ಪಥಾ ಸುಣಾತ ಭಾವಣ ಸೋ ಪಾವಣ ಸಾಸಯಂ ಸೋಕ್ಷಂ || ೧೦೫ ||

ಏವಂ ಜಿನಸರಜ್ಞಪ್ತಂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಯಂ ಚ ಸಾರಭೃತಂ ಸುಭಕಾತ್ಯಾ |

ಯೋ ಪತತಿ ಶ್ರಣೋತಿ ಭಾವಯುತಿ ಸಃ ಪಾರಶ್ರೋತಿ ಶಾಶ್ವತಂ ಸಾಖ್ಯಂ || ೧೦೬ ||

ಅಧ್ಯ: - ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯೇತ್ತ ಪ್ರಕಾರ ಜಿನದೇವರು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಮೋಕ್ಷಂಶಾಹುದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಯಾವ ಜೀವರುಗಳು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಇದರ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿ ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆ ಜೀವರುಗಳು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ, ನಿತ್ಯ ಅರ್ಥಂದ್ವಿಯ ಆಸಂದಮಾಯಾದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾಧ್ಯ: - ಮೋಕ್ಷಂಶಾಹುದದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಿದೆ ಆದರಂತೆ ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನ್ಯಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಮಾನ್ಯಸುವರ ಸಾಂಸ್ಕಾರಿಕ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಆದರ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಅಂತರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಧ್ಯಾನನಿದಿಂದ ಕರ್ಮದ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಆದರಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಾಗಿ ವಿಕಾರ್ಯಧ್ಯಾನದ ಸಾಮರ್ಪ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಆ ಧ್ಯಾನನಿದಿಂದ ಕರ್ಮದ ನಾಶವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖರೂಪವೊಂದು ಸ್ವರೂಪಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ, ಹೇಳಿ ಸ್ವಿರಂತರ ಭಾವನೆಯಡಬೇಕಂಬ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. || ೧೦೬ ||

ಈ ರೀತಿ ಶ್ರೀ ಜೀಮೋಕ್ಷದೇಶಿತ ಮೋಕ್ಷಭಾವುದ ಶಾಶ್ವತವನು ಸುಭಕ್ತಿಯಿಂದ |

ಯಾರು ಹೇಳಿದುವರ್ಥ ವಿವರವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಾಶ್ವತ ಶಾಶ್ವತ ಪದೇಯುವರು || ೧೦೬ ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭ. ಕುಂದಕುಂಡಾಚಾರ್ಯರು ಮೇಲ್ಕೆಸಾಕುಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದರ ಸಂಕ್ಷೇಪವು ಹಿಗಿದೆ— ಈ ಜೀವನು ಕುದ್ದ ದರ್ಶನ. ಜ್ಞಾನವಾಯ ಚೇತನಾಸ್ತರೂಪಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅನಾದಿಯಂದಲೇ ಪ್ರದ್ಗಳಕ್ಕಾಗಿ ಸಂರೋಹಿಸಿದಂದ ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ್ಯ ರಾಗದ್ವೈಷಾದಿಗಳ ವಿಭಾವ ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನವೀನ ಕರ್ಮಬಂಧದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಜೀವದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಸ್ಥರೂಪದಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ್ಯದ ಉದಯದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ್ಯ ಗುಣಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ, ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ್ಯದ ಸರ್ವಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಅನಂತಾನುಭಂಧಿ ಕರ್ಮಾಯಗಳಿನೆ, ಕೇವಲ ಅದರ ಉದಯದಿಂದ ಸಾಂಸಾರಣಗುಣಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧೀ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ್ಯ ಇವೆರಡರ ಸೇರಿಕೆಯಾಗಿ ಉದಯದಿಂದ ಮಿಶ್ರಪ್ರಕೃತಿಯ ಉದಯದಿಂದ ಮಿಶ್ರಗುಣಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಂತೊ ಆತ್ಮಭಾವನೆಯ ಅಭಾವವೇ ಇದೆ.

ಯಾವಾಗ ಕಾಲಿಬ್ರಿಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಜೀವಾಚಿವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನಶ್ರದ್ಧೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಗ ಈ ಜೀವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರದ ಹಾಗೂ ಹಿತ-ಆಹಿತದ, ಹೇಯಿ-ಉಳಾದೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದಾಗುತ್ತದೆ ಅಗ ಆತ್ಮನ ಭಾವನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವಿರತನಾಮಾದ ನಾಲ್ಕುನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರದ್ವಯದಿಂದ ಏಕದೇಶ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾದಾಗ ಆ ಏಕದೇಶ ಚಾರಿತ್ರೂಪದ ಬದಲಾಯಿ ಗುಣಸ್ಥಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ಶಾನಕಪದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪರದ್ವಯದಿಂದ ಸರ್ವದೇಶ ನಿವೃತ್ತಿ ರೂಪದ ಪರಿಣಾಮವಾದಾಗ ಪಕ್ಷಭಾರಿತರೂಪದ ಆರೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದಿನ್ನೂ ಸಂಜ್ಞಲನ ಚಾರಿತ್ರೋಹದ ತೀವ್ರ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಹೇಸರು ಪ್ರಮತ್ನವಿದೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಿನ ಗುಣಸ್ಥಾನವುಳ್ಳವರನ್ನು ಸಾಧುಗಳಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

[ಸ್ವೇಚ್ಛನ್ಯಾಖಿಯಾಗಿ ಪದ ಸಿಜ-ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಾತ್ಮೀಯ ಹೇಸರೇ ಉಪಾಧಾನರೂಪದ ಸ್ವರ್ಪಣೆಯ ಕಾಲಿಬ್ರಿಯಿದೆ ಆದು ಇಂದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಕ್ಕೆ-ಕಾಲಾದಿ ಉಚಿತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಿಮಿತ್ತವಿನೇ-ಉಪಭಾರ ಕೂಡ ಇಬ್ಬ.]

ಸಂಜ್ಞಲನ ಚಾರಿತ್ರೋಹದ ವಂಂದ ಉದಯವಾದಾಗ ಪ್ರಮಾದದ ಅಭಾವವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಗ ಅದರ ಹೇಸರು ಅಪ್ರಮತ್ತವೆಂಬ ಏಳನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನವಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಧಾರ್ಥನದ ಪೂರ್ವತೀಯಾಗಿ ತೀಳೆಯ ಪ್ರಾರೂಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಗ ಇದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಚಾರಿತ್ರೋಹದ ಅವಕ್ತ್ರ ಉದಯರೂಪದ ಅಪ್ರಮತ್ತವರೆ, ಅನಿವೃತ್ತಿಕರಣ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯನಾಮ ಧಾರಕಗಳಾದ ಈ ಮೂರು ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಾಲ್ಕುರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಾಂಪರಾಯನರೆಗೆ ಕರ್ಮದ ನಿಜರೀಯು ವೀಕ್ಷಣೆಪದಿಂದ ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠೀರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೋಹಕರ್ಮದ ಅಭಾವರೂಪವಾದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಉಪಭಾಂತಕರಾಯ ಗುಣಸ್ಥಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಸಂತರ ಉಳಿದ ಮೂರು ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳ ನಾಶ ಅನಂತಚೆತುಪ್ರಯೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಅರಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಇದು ಸರೋಗಿ ಜಿಸನಾಮಾದ ಗುಣಸ್ಥಾನವಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಯೋಗೆದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿದೆ, ಯೋಗಿಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಾಡಿ ಅಯೋಗಿ ಜಿಸನಾಮಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನವಾಗುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳದ್ವೈ ನಾಶವಾಡಿಕೊಂಡೆ ಅನಂತರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಣಪದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದ ಅಭಾವವಾಗುವುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಹೇಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಕರ್ಮಗಳ ಅಭಾವರೂಪವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಿರುತ್ತದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ-ಚಾನ್ಯನ-ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾರಣವಿಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಇವುಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನಾಲ್ಕುನೇಯ ಗುಣಸಾಫಿನಿಂದ ಸಮೃಕ್ತವು ಪರಕರ್ತನಾದವನೇಲೆ ಏಕದೇಶವಿರುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಕರ್ಮದ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ವ್ಯಾಧಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ವ್ಯಾಧಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಕರ್ಮದ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಫಾತಿಕರ್ಮಗಳ ಅಭಾವವಾದಾಗ ಹದಿಮೂರನೇಯ ಗುಣಸಾಫಿನದಲ್ಲಿ ಅರಹಂತರಾಗಿ ಜೀವನ್ನುಕ್ರಿಯೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದಿನಾಳ್ಬನೇಯ ಗುಣಸಾಫಿನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನತ್ರಯದ ಪೂರ್ಣತೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಅಫಾತಿ ಕರ್ಮಗಳದ್ವಾರಾ ನಾಶವಾಗಿ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸದ್ಗುರೀಂದು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಪ್ರಕಾರ ಜನಾಗಮಿಂದ ಮೋಕ್ಷದ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ-ಚಾನ್ಯನ-ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಇವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ರಮದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ನೋಕ್ಷದ ಕಾರಣವಿದ್ದ ಅದನ್ನೂ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಭೂತಮಾಡಿ ತ್ರಯಾತ್ಮಕವೆಂದೇ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮೊದಲಂತೂ ತದ್ವವನೋಕ್ಷ ಹೇಗೆ ಅಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣದ ಪೂರ್ಣತೆಯಾಗದ ಮೊದಲೇ ಒಮ್ಮೆಯೇ ಆಯು ಕರ್ಮದ ಪೂರ್ಣತೆಯಾಗಿ ಹೊಡರೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವನಾಗಿತ್ತಾನೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೇ ಇಚ್ಛೆ ಇರುತ್ತದೆ ಇದು ಶುಭೋಪಯೋಗದ ಅಪರಾಧವಿದೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಚ್ಯಾತನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವೆನು, ಆಗ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ನಾದಿ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದ ಸೇವನೆ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿರುತ್ತದೆ ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚ್ಯಾತನಾಗಿ ನೋಕ್ಷ ಪದೆಯುತ್ತಾನೆ. [‘ರತ್ನತ್ರಯರೂಪದ ಧರ್ಮವು ಅದು ನಿರಾಳದ ಕಾರಣವಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯದ ಆಸ್ತಿವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಅಪರಾಧವು ಶುಭೋಪಯೋಗದಿಂದಿಂದಿಂದ ಶುರೂವಾರ್ಥಿ ನಿದ್ದುರ್ಯವಾಯ ಶ್ಲೋಕ-೩೩೦].

ಆಗ ಈ ಪಂಚಮಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವರ್ವ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕಾಲ, ಭಾವದ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಿತವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ತದ್ವನ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ, ಆದಾಗ್ಯಾ ಕುದ್ಭಕ್ತಿಯಿಡನೇ ಆ ರತ್ನತ್ರಯದ ಸಾಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ದೇವಸಯಾರ್ಥಿಯ ಪಡೆದು ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪದೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಹಾಗೆ ರತ್ನತ್ರಯದ ಪ್ರಾಸ್ತಿಯ ಉಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉಪದೇಶವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಮೃದ್ಧಿಕರ್ನ ಮುಖ್ಯನಿದ್ದು ಅದರ ಉಪಾಯವಂತೂ ಅವಶ್ಯನಾಗಿ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಾಗಮವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮೃಕ್ತವುದ್ದಿಗೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವಶ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಸಂಕ್ಷೇಪವಿದೆಯಿಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:—ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾಲೋಕಾರದ ಮಾಹಿಮೆಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಮಂಗಲಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವನ್ನು ದೂರವಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಿದೆ ಅದು ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಮುಖ್ಯತೆಯಾಯಿತು, ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗೆ ಪರಮ ಗುರುವಿಂದು ಹೇಳಿರುವಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮಂತ್ರದ ಮಾಹಿಮೆ, ಮಂಗಲರೂಪಕೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುದ ನಿವಾರಣೆ, ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಯ ಮುಖ್ಯತೆ, ಗುರುತನ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯತೆ ಹೇಗೆದೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ?

ಉತ್ತರ:—ಮೊದಲಂತೂ ಪಂಚಮಾಲೋಕಾರ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲತ್ವೀಕ್ರಿಯೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ್ದು ಇವು ಮಂತ್ರದ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಯೋಗವು ಎಷ್ಟು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಿದೆ, ಗುರುಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಈ

ಅಳ್ವಿಗಳ ಕುದ್ದ ಉಚ್ಛರಣಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಧನವು ಯಥಾರ್ಥವಿದ್ದಾಗ ಈ ಅಳ್ವಿಗಳು ಶಾಖೆದಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ದೂರವಾದುವೇರಿಲ್ಲ ಕಾರಣವಿರುವುದರಿಂದ ಮಂಗಲರೂಪವಿನೆ. ‘ಮು’ ಎಂದರೆ ಸಾಪನನ್ನು ಗಾಳಿಸುವುದನ್ನು ಮಂಗಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ‘ಮಂಗ’ ಎಂದರೆ ಸುಖವನ್ನು ತರುವಂಥದನ್ನು ಕೂಡಬಂಥದನ್ನು ಮಂಗಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಛರಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಸಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಹೀಗೆ ತೂ ಮಂತ್ರದ ಆಶ್ರಯದ ಮಹಿಮೆಯಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಚರವೇಷಿಸಿಗಳಿಗೆ ಪನುಸ್ಯಾರವಿದೆ. ಅರಹಂತ, ಸಿದ್ಧ, ಆಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಳು ಸಂಚರವೇಷಿಸಿಗಳಾದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸ್ವರೂಪವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ, ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಬೇಕಿದೆ. ಈ ಅನಾದಿಸಿಧಿನ ಅಕೃತಿನು ಸರ್ವಜ್ಞರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧ ಆಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಂತೆ ಪಡ್ಡವ್ಯಸ್ಸರೂಪವಾದ ಲೋಕವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವದ್ವಿನ್ಯಗಳು ಅನಂತಾನಂತವಿನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಗಳಲ್ಪದ್ವಿನ್ಯಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ಅನಂತಾನಂತಗಳಿತವಿನೆ, ಒಂದೊಂದು ಘರ್ಮದವ್ಯ, ಅಧರ್ಮದವ್ಯ, ಆಕಾಶದವ್ಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಕಾಲದವ್ಯನು ಅಸಂಖ್ಯಾತದವ್ಯವಿದೆ, ಜೀವವಂತೂ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನಮಯ ಜೀತನಾಸ್ಯರೂಪವಿದೆ, ಅಂತಹಗಳು ಇದು ಇದ್ದು ಇವು ಜೀತನಾರ್ಹಿತ ಜಡವಿವೆ. ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಲವೆಂದು ಈ ನಾಲ್ಕು ದ್ವಿವ್ಯಗಳು ಇದ್ದುಕ್ಕೆದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ ಇವಕ್ಕೆ ನಿರಾರ್ಥಕ ಪರಿಣಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಜೀವ-ಪ್ರದ್ಗಳಲ್ಪದ್ವಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ನಿಮಿತ್ತ-ಸ್ನೇಮಿತ್ತಕ ಭಾವದಿಂದ ವಿಭಾವ ಪರಿಣಿತಿಯಿದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಗಳವು ಜಡವಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ನಿಭಾವ ಪರಿಣಿತಿಯ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಸಂವೇದನವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜೀವವು ಜೀತನಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಸಂವೇದನವಿದೆ.

ಜೀವಗಳು ಅನಂತಾನಂತವಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಂತೂ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಸಿನ್ಯತ್ವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೀಗಿವೆ. ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಂತೂ ಅಭವ್ಯವಿನೆ ಹಾಗೂ ಅಭವ್ಯದ ಸಮಾನವಿನೆ, ಇವರಿಂದ ಜಾತಿಯವು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಏಡೂ ಸಿನ್ಯತ್ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅವಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರವು ಅನಾದಿ ನಿಧನವಿದೆ. ಕೆಲವು ಭವ್ಯವಿನೆ ಇವು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಸಿನ್ಯತ್ವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವಗಳ ಅವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ‘ಈಗ ಇವಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರದ ಉತ್ತರ್ತಿಯು ಹೇಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಜೀವಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನಾವರಣ ಮೌದಲಾದ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳ ಅನಾದಿಬಂಧರೂಪ ಪರಮಾರ್ಥಗಳದ್ದು, ಆ ಬಂಧದ ಉದಯೆಂದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಜೀವವು ರಾಗದ್ವೈಪಮೋಹಾದಿ ನಿಭಾವಪರಿಣತಿರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ, ಈ ನಿಭಾವಪರಿಣತಿಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ನವೀನ ಕರ್ಮಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂತತಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಗತಿರೂಪ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಗತಿಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಸುಖ-ದುಃಖರೂಪವಾಗುತ್ತ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತವಾಗುವ ಕಾಲವು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಸರ್ವಜ್ಞರ ಉಪಕ್ರೇತದ ನಿಮಿತ್ತ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗಿನ ನಿಭಾವದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳ ಭೇದಜ್ಞಾನವಾದಾಗ ಪರದವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಸಾರದ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತವಾಗುವನು, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಅನುಭವದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವನು-ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿರಾಗುವ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಇವನು ಬಾಹ್ಯಸಾಧನ ಹಿಂಸೆ ಮೌದಲಾದ ಸಂಚರಣಗಳ ತ್ಯಾಗರೂಪವದ ನಿಗ್ರಂಥ ಪದವನ್ನು ಸಮಾನ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹದ ತ್ಯಾಗರೂಪವಾದ ನಿಗ್ರಂಥ ದಿಗಂಬರ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವನು, ಏಡು ಮಹಾಪ್ರತ, ಸದು ಸಮಿತಿ, ಮೂರು ಗುಣಿತರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದಾಗ ಸಮನ್ವಯ ಜೀವಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಮಾಡುವಂಥ ಸಾಧುವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪದಗಳನ್ನೇ. ಸ್ವಯಂ ಸಾಧುವಾಗಿ ಇತರಿಗೆ ಸಾಧುಪದದ ದೀಕ್ಷೆ-ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವವನು ಅಚಾರ್ಯರ್ಥಿನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ತಾನು ಸಾಧುವಾಗಿ ಜನಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಒದುವವನು-ಒದಿಸುವವನು ಉಸಾಧ್ಯಯಂನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿರುವವನು ಸಾಧುವಿನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಸಾಧುವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಧನೆಯ ಧ್ಯಾನದ ಬಲದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಘಾತಿಕಮರ್ಗಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಕೇವಲಚ್ಛಾನ್, ಕೇವಲದರ್ಕನ್, ಅನಂತಸುಖ ಮತ್ತು ಅನಂತವೀರ್ಯರವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಅರಹಂತನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ತೀಥಂಕರ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೇವಲೀ ಜಿನರು ಇಂದ್ರಾದಿಕರಿಂದ ಪೂಜ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಇವರ ವಾಣಿ ಹೊರಡುತ್ತದೆ ಆದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಜೀವಸಳಿಗೆ ಉಸಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂಂಣಾ ಧರ್ಮದ ಉಪದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಯಥಾರ್ಥ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿನೆ ವೋಕ್ಸ್‌ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅರಹಂತ ಪದವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಆಭಾತಿಕಮರ್ಗಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಕಮರ್ಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಆಗ ಅವರನ್ನು ಸಿದ್ಧಿರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಇವು ಪಂಚಪದಗಳದ್ದು ಇವರು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳಿಂದ ಮಹಾನರಿರುವುದರಿಂದ ಹಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ನಾನು ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪದ ದರ್ಕನ್, ಸ್ವರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಪೂಜನ, ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಇತರ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಶುಭವರಿಣಾವಾಗುವುದರಿಂದ ಸಾಪದ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ನರ್ಮಮಾನ ವಿಷ್ಣುದ ವಿಲಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಭವಿಷ್ಯ ಪುಣ್ಯದ ಬಂಧವಾಗುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ ಮೊದಲಾದ ಶುಭಗಳಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವರ್ವತ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಆಗುವುದರಿಂದ ಈ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಉಸಕಾರಿಯಾದ ಪರಮಗುರುಗಳ ದ್ವಾರೆ, ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರಿ ಜೀವರುಗಳಿಂದ ಶ್ರೋಜ್ಯಾರ್ಥಿದ್ವಾರೆ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡುವಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಸಂಸಾರ ಜೀವರುಗಳು ರಾಗ-ದ್ವೇಷ-ಮೋಹ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾಲಿನಿಯಾದ್ವಾರೆ, ಅವರು ಪೂಜ್ಯರಿಳಿ, ಅವರಿಗೆ ಮಹಾನತಿ, ಗುರುತನ, ಪೂಜ್ಯತೆಗಳಲ್ಲ, ಸ್ವಯಂ ಕಮರ್ಗಳ ವರ್ಕದಿಂದ ಮಾಲಿನಿರುವವರು ಅನ್ಯರ ಸಾವಧನ್ಯ ಹೀಗೆ ಕತ್ತಲಿಸುವರು?

ಹೀಗೆ ಜಿನಾಗಮದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಮಹಾನತೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ ಮತ್ತು ನಾಧ್ಯಯದ ಬಲದಿಂದ ಕೊಡು ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಸಾರದ ಭ್ರಮಣದಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿರುವವರೇ ಅನ್ಯರ ಸಂಸಾರದ ಭ್ರಮಣವನ್ನು ನಾಶನೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಧನಾದಿಸಸ್ತಗಳಿಂದಿರುವನೇ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು ಮತ್ತು ತಾನೇ ದರಿದ್ರನಿಷ್ಟವನು ಅನ್ಯರ ದರಿದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ದೂರ ಮಾಡುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಸಂಸಾರದ ದೂರವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವುದಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮಣದ ದೂರವಾದ ವಾದ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗುವುದಿದೆ ಅವರು ಅರಹಂತ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ನಾನು ಮಂತ್ರದ ಜಪಮಾಡಬೇಕು, ಅವರ ಸ್ವರೂಪದ ದರ್ಕನ್, ಸ್ವರಣ, ಧ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶುಭಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ, ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಭ್ರಮಣವು ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ, ಕಮರ್ಗಳ ನಾಶವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಸ್ತಾಪಿತಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಜಿನಮತದ ಉಪದೇಶವಿದೆ; ಅದುದರಿಂದ ಭವ್ಯಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಅಂಗೇಕಾರಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:—ಅನ್ಯಮತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಇಷ್ಟದೇವರೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರ ವಿಷ್ಣುಗಳೂ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಮತದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಮೊದಲಾದ ದೂರ್ದೂ ದೂಡ್ಯಾಪುರುಷರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ ಅವರ ವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನು ಅವರು ದೂರಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮದೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ, ಅದರಿಂದ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಮುಖ್ಯರಿಂದ ಅನ್ಯರಲ್ಲಿವೆಂದೇಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ?

ಉತ್ತರ :—ಎಲ್ಲ ಸೋದರನೇ ! ಜೀವರುಗಳ ದುಃಖವಂತೊ ಸಂಸಾರಭ್ರಮಣದ್ವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಭ್ರಮಣದ ಕಾರಣವು ರಾಗ ದೈವ ಮೋಹಾದಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೆ ಅಲ್ಲದೆ ರಾಗಾದಿಗಳು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಕುಲತಾವಂತಿ ದುಃಖರೂಪವಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು ಇಷ್ಟದೇವರೆಂದು ಹೇಳಿರುವಿರಿ ಅವರಂತೊ ರಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾನು-ಕೋರ್ಡಾದಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ, ಅಜ್ಞಾನ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದಿಂದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಜೀವರುಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮತ್ವಾರದೊಡನೆ ರಾಜ ಮೊದಲಾದ ದೊಡ್ಡ ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಜನರು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮದಿಗಳನ್ನು ಭಗವಂತರೆಂದು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಈ ಪರಮೀಶ್ವರನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವಶಾಯವಿಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದರಿಂದೇನು ನೋಟ್‌ಪಾಠ ಹಾಗೂ ನೋಟ್‌ಪದ ರೂಪನಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಸಮಸ್ತ ಪದವ್ಯಕ್ತ ಅನ್ವಯದರನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಅವರು ತಾವೇ ರಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ದುಃಖರೂಪಿರಿದ್ದಾರೆ, ಜನ್ಮ-ಮರಣ ಸಹಿತಿರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಇತರರ ಸಂಸಾರದ ದುಃಖನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾಶಮಾಡುವರು? ಅವರ ಮತದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುದ ನಾಶಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜಾದಿ ಮಹಾಪುರುಷರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಒಂದಿಸ್ತು ಶುಭಕರ್ಮ ಬಂಧಿಸಿರುವುದರ ಫಲವಿದೆ. ಪ್ರೀರ್ಥಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶುಭಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಣಿಕರ್ಮ ಬಂಧಿಸಿತ್ತು, ಅದರ ಉದಯಾದಿಂದ ಒಂದಿಸ್ತು ವಿಷ್ಣುಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ರಾಜ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಇದು ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಜ್ಞಾನ ತಪಸ್ಸಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಿದೆ, ಇಗಂತೂ ಪ್ರಣಿಸಾರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರದ ಚೀಕ್ಕೆಯಿದೆ, ಇದರಲ್ಲಿನು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಂತೂ ಯಾವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಭ್ರಮಣವು ದೂರವಾಗುವುದು ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ವೀತರಾಗ ವಿಜ್ಞಾನದ ಭಾವಗಳಿಂದಲೇ ಹಾರಿವಾಗುವುದು, ಈ ವೀತರಾಗವಿಜ್ಞಾನಭಾವಯಿತ್ತರಾಗಿ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಇವರೇ ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮಣದ ದುಃಖನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣಿರಿದ್ದಾರೆ.

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಸ್ತು ಮೊದಲಿನ ಶುಭಕರ್ಮದ ಉದಯಾದಿಂದ ಪ್ರಣಿದ ಚಮುತ್ವಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ವಾವದ ದುಃಖನ್ನು ನೋಡಿ ಭ್ರಾಂತಿವರ್ತರಾಗಬಾರದು, ಪ್ರಣಿ ಸಾಹಗಳಿರುತ್ತಾ ಸಂಸಾರವಿದ್ದು ಇವುಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದುದು ನೋಟ್‌ಪದವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ನೋಟ್‌ಪಾಠವಾಗುವಂಥಿ ಉಣಾಯಿವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣುಗಳು ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಹಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ನಾಮ, ಮಂತ್ರ, ದರ್ಶನ, ಸ್ವರಣಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುವವು ಹಾಗೆ ಅನ್ವರ ನಾಶಮಾಡಿಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳೇ ಶಾಂತರೂಪರಿದ್ವಾರೆ ಹೇಗೆ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕಾರಣರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇತರ ಇಷ್ಟರ ರೂಪಗಳಿಂತೂ ರೌದ್ರಮೂಪಗಳಿಂದ್ವ ಇವರ ದರ್ಶನ ಸ್ವರಣಗಳು ರಾಗಾಧಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಭಯನಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿನೆ, ಇವರಿಂದ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಎಂದಾದರೆನೇನ್ನು ಒಂದಿಸ್ತು ಧರ್ಮಾನುರಾಗದ ವರ್ತಮಾನದ ಶುಭ ಪರಿಣಾಮಗಳಾದರೂ ಅವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಆದುವಂದು ಹೇಳಬುದಿಲ್ಲ, ಆ ಸ್ವಾಧೀನಿಗೆ ಸ್ವಾಧಾರಿಕವಾದ ಧರ್ಮಾನುರಾಗದ ವರ್ತಮಾನದ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅತಿಕರಿತವ್ಯಕ್ತ ಶುಭಪರಿಣಾಮದ ಕಾರಣವಂತೂ ಶಾಂತರೂಪ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ರೂಪವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರದೇ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ವ್ಯಘರ್ಥವಾಗಿ ಸುಳ್ಳಿಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಾಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭ. ಕುಂಡಕುಂದಾಚಾಯ್ದೆವರಿಟಿ ಅನ್ವಯಾದದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ನೋಟ್‌ಪಾಠದ
ಮತ್ತು ಅದರ ಜಯಾಚಂದ ಭಾಬಡಾಕ್ಷಿತ ದೇಶಭಾಷಾವಂತಿ ಪಚ್ಚಿಕೆಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾನುವಾದವು ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಎಂಗವಾಯುದ್

ಜಿನಮುದ್ರೆ ಧರಿಸಿದ ಮುನಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನು ।
ಕಮುಕಿಡಿಸಿ ಶಿವಸುಖ ಪಡೆದವರ ಹಾದಕೆರಗುವನು ॥

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಗಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಯಾವ ಮುನಿಗಳು ಶಿವಸುಖವನ್ನು ಸಾರ್ಪುವೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಭು. ಕುಂದಕುಂಡಾಚಾರ್ಯದೇವ ಕೃತ ಸಾರ್ಪಕ್ಕಾಥಾಬಂಧ ಲಿಂಗವಾಹುಡನಾಮದ ಗ್ರಂಥದ ದೇಶಭಾಷಾಮಯ ವಚನಿಕೆಯ ಅನುವಾದ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೋದಲು ಆಚಾರ್ಯದೇವರು ಮಂಗಲದ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ಕಾಣಾಣ ಇವೋಕಾರಂ ಅರಹಂತಾಣಂ ತಹೇವ ಸಿದ್ಧಾಣಂ ।
ಪೋಚ್ಯಾಮಿ ಸಮಾಲಿಂಗಂ ಪಾಹುಡಸತ್ತಂ ಸಮಾಸೇಣ ॥ ೧ ॥

ಕೃತಾಣ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಅರಹತಾಂ ತಭೈವ ಸಿದ್ಧಾಣಾಮ್ ।
ವಜ್ರಾಮಿ ಶರನುಣಲಿಂಗಂ ಸಾರ್ಪಭೃತರಾಸ್ತಂ ಸಮಾಸೇನ ॥ ೨ ॥

ಅಥ್ರ :—ನಾನು ಅರಹಂತರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಶ್ರವಣಲಿಂಗದ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನೇಂಳಿಗೊಂಡ ಈ ಪಾಹುಡಾಸ್ತ ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನಿಂದು ಆಚಾರ್ಯ ಭಗವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾಧರ :—ಜಿನದೇವರು ಹೇಳಿರುವ ಮುನಿಲಿಂಗದೊಳಗೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯತಾಸವಾಗಿದೆ, ಅದರ ನಿಷೇಧ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಲಿಂಗನಿರೂಪಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯದೇವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಘಾತಿಕಮುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಅನಂತ ಚಕ್ರಷ್ಯಯ ಪಾರ್ಪುವೂಡಿಕೊಂಡ ಅರಹಂತರುಗಳು ಯಾಥಾರ್ಥರೂಪದಿಂದ ಶ್ರವಣದ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅರಹಂತ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ॥ ೩ ॥

ಶಿರಜಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅರಹಂತರಿಗೆ ಅದರಂತೆ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ।
ವಿರೂಪಿಸುವೆಷಾಮೀ ಶ್ರವಣಲಿಂಗ ಪಾಹುಡಾಸ್ತವನು ಶಂಕ್ರೇಷದಿಂದ ॥ ೪ ॥

ಈ ಲಿಂಗವು ಬಾಹ್ಯವೇಷವು ಅದು ಅಂತರಂಗಧರ್ಮಸಹಿತ ಕಾರ್ಯಕರಾರಿಯಿದೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,-

ಧರ್ಮೇಣ ಹೋಜು ಲಿಂಗಂ ಇ ಲಿಂಗಮತ್ತೀಣ ಧರ್ಮಸಂಪತ್ತಿಃ ।
ಜಾಸೇಹಿ ಭಾವಧರ್ಮಂ ಸಂ ತೇ ಲಿಂಗೀಣ ಕಾರ್ಯವೈಷ್ಠಾಂ || ೨ ||

ಧರ್ಮೇಣ ಭವತಿ ಲಿಂಗಂ ನ ಲಿಂಗಮಾತ್ರೀಣ ಧರ್ಮಸಂಪಾದಿತಃ ।
ಜಾನಿಷಿಂ ಭಾವಧರ್ಮಂ ಸಂ ತೇ ಲಿಂಗೀನ ಕರ್ತವ್ಯಮಾ ॥ ೨ ॥

ಅಧ್ರ :—ಲಿಂಗವಂತೂ ಧರ್ಮಸಹಿತವಿರುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ಲಿಂಗಮಾತ್ರದಿಂದ ಧರ್ಮದ ಸ್ತಾಪಿತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆ ಭವಣಿಸಿದೆ! ನೀನು ಭಾವರೂಪವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಲಿಂಗದಿಂದ ನಿನ್ನದು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾಧ್ರ :—ಲಿಂಗನೆಂದು ಚಿಹ್ನೆದ ಹೇಸರು ಇದೆ, ಆ ಬಾಹ್ಯವೇಷಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಮುನಿಯ ಚಿಹ್ನೆನಿದೆ. ಇಂಥ ಚಿಹ್ನೆವು ಒಂದುವೇಳೆ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ವೀಶರಾಗ ಸ್ತರಾಪ ಧರ್ಮವಿದ್ವರೆ ಅದರ ಸಹಿತವಾದ ಈ ಚಿಹ್ನೆವು ಸತ್ಯಾಧಿವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು, ಈ ವೀಶರಾಗಸ್ವರೂಪ ಆತ್ಮನ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಲಿಂಗವು ಬಾಹ್ಯವೇಷ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಧರ್ಮದ ಸಂಪತ್ತಿ—ಸಮ್ಮಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ತಾಪಿತಿಯಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಅಂತರಂಗ ಭಾವಧರ್ಮ ರಾಗದ್ವೇಷಗೆ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮನ ಶಾಂತಿ ಜ್ಞಾನದರೂಪದ ಸ್ತಫಾವವು ಧರ್ಮವಿದೆಯೆಂದು ಉಪದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಎಲ್ಲೆ ಭವಣಿಸಿದೆ! ನೀನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿ, ಈ ಬಾಹ್ಯಲಿಂಗ ವೇಷಮಾತ್ರದಿಂದದೇನು ಕೆಲಸನಿದೆ? ನಿನೂ ಇಲ್ಲ. ಜೀನ ಮತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುನಿಯೆ ಯೆಥಾಜಾತಿ ದಿಗಂಬರ ಲಿಂಗ, ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ಪಾದ್ವರ್ತಾವಕಸದು, ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥಕೆಯೆಂದು ಹೀಗೆ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಮೂರೂ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಭರ್ಪುರಾಗಿ ಕುಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುವರ ನಿಷೇಧನಿದೆ. ಅನ್ಯಮತದ ಅದೇಷ್ಟೇ ವೇಷಗಳದ್ದು ಅವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಯಾರು ಕುಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರೂ ನಿಂದಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ವೇಷವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕುಕ್ಕಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. || ೨ ||

ಯಾರು ಜಿನಲಿಂಗ ನಿಗ್ರಂಥ ದಿಗಂಬರರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ, ಕುಕ್ಕಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾಗುತ್ತಾರೆ ಆ ಜೀವರುಗಳು ಸಾಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೋ ಪಾವಮೋಹಿದಮದಿಃ ಲಿಂಗಂ ಘೋತ್ಸಾಣ ಜಿಂವರಿಂದಾಣಂ ।
ಉಪಹಸದಿ ಲಿಂಗಿಭಾವಂ ಲಿಂಗಿವ್ಯಯ ಸಾರದೋ ಲಿಂಗಿಃ ॥ ೩ ॥

ರಹ್ಮದಿಂ ಲಿಂಗವಾಗುವುದು ಲಿಂಗವಾತ್ತದಿಂ ಧರ್ಮದ ಸ್ತಾಪಿತಾರದು |

ರಹ್ಮವನು ಭಾವರೂಪಿಂದು ತಿಳಿ ಲಿಂಗದಿಂದೇನು ನಿವ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗುವುದು || ೩ ||

ಪಾವಮೋಹಿತಮತಿಯು ಜೀವರಲಿಂಗವನು ಧರಿಸಿ ಲಿಂಗಿತ್ಯವನು |

ಉಪಹಸಿತ ಮಾಡುವನು ವಿಘಾತಿಸುವನವ ಲಿಂಗಿಗಳ ಲಿಂಗವನು || ೩ ||

೧ ‘ಲಿಂಗಿನ್ಯಯ ಸಾರದೋ ಲಿಂಗಿಃ’ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ‘ಲಿಂಗಿಭಾವಂ ಲಿಂಗಿಃ’ನಂಬಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ.

ಯಂತೆ ಸಾವಸೋಽಿಕಮುಕ್ತಿ ಲಿಂಗಂ ಗೃಹೀತಾ ಜಿನವರೀಂದೂರುಣಾಪ್ರಾಪ್ತಿ |
ಉಪಹಸತಿ ಲಿಂಗಿಭಾವಂ ಲಿಂಗಿಷು ನಾರದಃ ಲಿಂಗೀ || ೫ ||

ಆರ್ಥರ್ :— ಯಾವನು ಜನವರೀಂದ್ರ ಎಂದರೆ ತೀರ್ಥಂಕರದೇವರ ಲಿಂಗ ನ್ನು ದಿಗೆಂಬರರೂ ಸವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗೀತನದ ಭಾವವನ್ನು ಪರಿಹಾಸಮಾತ್ರವಿಂದ; ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಆ ಲಿಂಗಿಯ ಎಂದರೆ ವೇಣು ಧಾರಿಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಾವದಿಂದ ನೋಽಿತವಿದೆ ಅವನು ನಾರದನಂತಿದ್ದಾನೆ ಅಥವಾ ಈ ಗಾಢಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನೇಯ ಸಾದದ ಸಾಧಾರಣತರವು ‘ಲಿಂಗ ಹಾಸೇದಿ ಲಿಂಗಿಷಂ’ ಎಂದಿದ್ದು ಇದರ ಆರ್ಥರ್ನು ಈ ಲಿಂಗಿಯು ಅನ್ಯ ಕೆಲವು ಲಿಂಗಧಾರಕರಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸಿನ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಲಿಂಗಿಷ್ಲಿರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದೂ ರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಲಿಂಗಧಾರಿಯಾಗಿ ಕೂಡ ಸಾವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಒಂದಿನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಲಿಂಗೀತನವನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾತ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಲಿಂಗೀತನವಂತೂ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ತೋಷಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾವನು ಕೆಟ್ಟುಹೊಗಿ ಬಾಹ್ಯ ಕುಕ್ಕಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆಗೆ ದಾಗ ಅವನು ಆ ಲಿಂಗವನ್ನು ನಾಚಿಸುವನು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಲಿಂಗಳ ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಕಲಂಕ ತಗಲಿಸುವನು, ಲಿಂಗಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಜನರು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವರು ಅಥವಾ ನಾರದನಂಥ ವೇಣದ್ದ್ವಾರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂತೆಯೇ ಇವನೂ ತಗಲಿಸುವರಿಂದ ಜನೀಂದ್ರಿರ ವೇಣವನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಅಚಾರ್ಯದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. || ೫ ||

ಈಗ ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡಿ ಕುಕ್ಕಿಯೆ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ,—

ಓಚ್ಚೆದಿ ಗಾಯದಿ ತಾವಂ ವಾಯಂ ವಾವದಿ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ |

ಸ್ಮೋ ಪಾವಮೋಽಿದಮುದಿ ತಿರಿಕ್ಕುಜೋಡಿಂಬಿಂಬಿ ಓ ಸ್ಮೋ ಸಮಂಡೋ | ೬ ||

ಸ್ವರ್ಪತ್ಯಾಗಿ ಗಾಯತಿ ತಾವತ್ ವಾದ್ಯಂ ಸಾದಯತಿ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ |

ಸಃ ಪಾವಮೋಽಿಕಮುಕ್ತಿ ತಿರ್ಯಂಗಸ್ಯೋಣಿಃ ಸಃ ಶರ್ವಂಣಃ | ೭ ||

ಆರ್ಥರ್ :— ಯಾವನು ಲಿಂಗರಣವಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಪತ್ಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಹಾಡುತ್ತಾನೆ, ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಸಾವದಿಂದ ನೋಽಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿನಿದ್ದಾನೆ, ತಿರ್ಯಂಜಯೋಸ್ಯಾಯಿದ್ದಾನೆ, ಪಶುವಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರವಣಸ್ಥಿಲಿ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡಿ ಭಾವ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯಸುವುದು, ಹಾಡುವುದು, ಬಾರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಕುಕ್ಕಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸಾವಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಪಶುವಿದ್ದಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಮನುಷ್ಯಸ್ಥಿಲಿ, ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದರೆ ಶ್ರಮಣತೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯುಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೇಗೆ ನಾರದ ವೇಣಧಾರಿಯು ಸತ್ಯಸುತ್ತಾನೆ, ಹಾಡುತ್ತಾನೆ, ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೆ ಇದೂ ವೇಣವಾಯಿತು. ಇವನು ಉತ್ತಮ ವೇಣವನ್ನು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಹೀಗಾಗುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. || ೭ ||

ಯಾವನು ಲಿಂಗರೂಪತಾತ್ಮಿ ಸ್ವರ್ಪತ್ಯಾಗಾಯನ ವಾದ್ಯವಾದವನ ಮಾಡುವನು |

ಅವನು ಸಾವಮೋಽಿಕಮುತಿಯಿದ್ದು ತಿರ್ಯಂಗಸ್ಯೋಣಿಃ ಶರ್ವಂಣಃ | ೮ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸಮೂಹದಿ ರಕ್ಷೇದಿ ಯ ಆಟ್ಯಂ ರಪೂಪದಿ ಬಹುಪರ್ಯತ್ತೀಣ |
ಸೋ ಪಾವಮೋಹಿದಮದಿ ತಿರಿಕ್ಷಜೋಣಿಂ ದಾ ಸೋ ಸಮಸೋ ||೩||

ಸಮೂಹದಯತಿ ರಕ್ಷತಿ ಚ ಆರ್ಥಂ ಧಾರ್ಯಯತಿ ಬಹುಪ್ರಯತ್ನಾನ |

ಸಃ ಸಾಪನೋಹಿತಮತಿಃ ತಿಯುಗೋಽನಿಃ ಸಃ ಶ್ರವನುಂ || ೩ ||

ಅರ್ಥ:—ಯಾವನು ನಿಗ್ರಂಥ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿ ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಜಡಿ ಚೆಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆ ಪರಿಗ್ರಹದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅದರ ಕುರಿತು ತುಂಬ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರಂತರ ಆರ್ಥಧಾರ್ಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಪಾಪದಿಂದ ಮೋಹಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಕ್ಕಿನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ತಿಯುಂಚಯೋನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಪಶುವಿದ್ದಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ ಕ್ರಮಣನಂತೂ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರಮಣತೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೩ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಕಲಹಂ ವಾದಂ ಜೂವಾ ಟೆಚ್ಚಂ ಬಹುಮಾಣಗವ್ಯಿಷ್ಟ ಲಿಂಗೀ |

ಽವಚ್ಚದಿ ಓರಯಂ ಪಾಂ ಕರಮಾಣೋ ಲಿಂಗಿರೂಪೇಣ || ೪ ||

ಕಲಹಂ ವಾದಂ ದ್ವಾತಂ ನಿತ್ಯಂ ಬಹುಮಾನಗವಿರಿತಃ ಲಿಂಗೀ |

ಪ್ರಜತಿ ಸರಕಂ ಸಾಪಃ ಕುವಾಣಃ ಲಿಂಗಿರೂಪೇಣ || ೪ ||

ಅರ್ಥ:—ಯಾವ ಲಿಂಗಿಯು ಆಧಿಕ ಮಾನಕಣಾಯಿಂದ ಗರ್ವಸ್ವಲ್ಯವನಾಗಿ ನಿರಂತರ ಕಲಹ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಸಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ದ್ವಾತ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಾನೆ, ಆ ಸಾಪಿಯು ಸರಕಕ್ಕೆ ಸಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪಾಪದಿಂದ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ:—ಗೃಹಸ್ತರೂಪಮಾಡಿ ಇಂಥ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವವನಿಗಂತೂ ಈ ನಿಂದೆಯಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗೃಹಸ್ತರಂತೂ ಉಪದೇಶಾದಿಗಳ ನಿರ್ಮಿತ್ತ ಪಡೆದು ಕುಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತು ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ

ಯಾವನು ಸಂಗ್ರಹಿತನು ರಕ್ಷಿತನು ಬಹುಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾರ್ಥಧಾರ್ಯವ ಮಾಡ್ಯಾನ |

ಅವನು ಬಾಪನಿಮೋಹಿತಮಂತಿಯಿದ್ದು ತಿಯುಂಚಯೋನಿಯಿದ ಕ್ರಮಣವಿಲ್ಲ || ೫ ||

ಲಿಂಗಿ ಆತಿವಾವಗವಾದಿಂ ಜೂಜಂ-ಕಲಹ-ವಾರಗಳ ನಿತ್ಯ ಮಾಡುವನು |

ಲಿಂಗರೂಪದಿಂದಿತೆರದಿ ಪೂಜುತ್ತ ಶಾಖೆ ತಾ ನರಕಾಮಿಯಾಗುವನು || ೫ ||

೦ ‘ವಚ್ಚ’ ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ‘ವಚ್ಚ’ ವೆಂಬ ಸಾಂಪರ್ಕವಿದೆ.

ಅವನು ಸರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರೆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಆ ರೂಪದಿಂದ ಕುಕ್ಕೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೂಡ ಮನಮುಖ್ಯವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸರಕ್ಕೆನೇ ವಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾರೆ. || ೬ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಪಾಟಪಹದಂಭಾಪೋ ಸೇವದಿ ಯ ಅಬಂಭು ಲಿಂಗಿರೂಪೇಣ ।
ಸೋ ಪಾವಮೋಹಿದಮುದೀ ಹಿಂಡದಿ ಸಂಸಾರಕಂತಾರೇ ॥ ೭ ॥

ಸಾಪೋವಹತಭಾವಃ ಸೇವತೇ ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮ ಲಿಂಗಿರೂಪೇಣ ।
ಸಃ ಪಾಪಮೋಹಿತಮಂತಿಃ ಹಿಂಡತೇ ಸಂಸಾರಕಾಂತಾರೇ ॥ ೮ ॥

ಅಥ್ರ :— ಶಾಪದಿಂದ ಉಪಹತ ಎಂದರೆ ಫ್ರಾತೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅತ್ಯಭಾವವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಗುತ್ತೆ ಆ ಲಿಂಗಿಯ ರೂಪಮಾಡಿ ಅಬ್ರಹ್ಮದ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆ ಶಾಪದಿಂದ ನೋಷಿತ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಲಿಂಗಿಯು ಸಂಸಾರ ರೂಪದ ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ-ನನದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಾಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾಥ್ರ :— ಮೊದಲು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಸೇವನೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸುವಂಥ ಸಾದ ಪರಿಣಾಮವಾದರೆ ಅವನ ಶಾಪದ ಬುದ್ಧಿಯೆನು ಹೇಳುವುದು? ಅವನದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣವೇ ಕಾಗಬಾರದು? ಅನ್ಯತ್ವ ಕೂಡ ನಿಷರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವವನಿಗೆ ರೂಗ್ರ ಪರಿಣಾರದ ಅಶೀಯೇನು? ಜಾಗೆಯೇ ಇದಾಯಿತು, ಇಂಥವನ ಸಂಸಾರ ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಕರಿಣವಿದೆ.

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ದಂಸಣಾಣಾಚರಿತ್ತೇ ಉಪಹಾಸೇ ಜಜಾ ಣ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ ।
ಅಟ್ಟಂ ರುಖಾಯಾದಿ ರುಖಾಣಂ ಅಣಂತಸಂಸಾರಿಷಿ ಹೋದಿ ॥ ೯ ॥

ದರ್ಕನಜ್ಞಾನಚಾರಿತಾಂಃ ಉಪಧಾನಾಣಿ ಯಾದಿ ನ ಲಿಂಗರೂಪೇಣ ।
ಅಡ್ರಂ ಧಾರ್ಯಯಾತಿ ಧಾರ್ಯನಂ ಅಸಂತಸಂಸಾರಿಕಃ ಭವತಿ ॥ ೧ ॥

ಅಥ್ರ :— ಒಂದುವೇಳೆ ಲಿಂಗರೂಪಮಾಡಿ ದರ್ಕನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಉಕ್ಕಾನೆರೂಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ (-ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ) ನುತ್ತು ಅರ್ಥಧಾರ್ಯನವನ್ನು ಧಾರ್ಯನಿಸುತ್ತಿರುವಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ಅಸಂತಸಂಸಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪಾಪದಿಂದುಪಹತಭಾವವಾಗಿ ಲಿಂಗರೂಪದಿಂದಜ್ಞಾಪ್ಯಂ ಸೇವಿಸುವಾ ।
ಪಾಪಮೋಹಿತಮಂತಿಯು ಶ್ರಮಣ ಮಾರುವನು ಸಂಸಾರಕಂತಾರದೇಹಗೇ ॥ ೧ ॥

ಲಿಂಗರೂಪ ತಾತಿ ದರ್ಕವ-ತಾತ-ಜಾರಿತ್ರಗಳನು ಧಾರಣ ಮಾಡದಿರೆ ।
ಲಿಂಗಿಯವನು ಅರ್ಥಧಾರ್ಯನವನು ಧಾರ್ಯನಿಸಿ ಅಸಂತಸಂಖಾರಿಯಾಗಬಂದು ॥ ೨ ॥

ಭಾವಾಧಾರ್ತ : ಲಿಂಗಧಾರಣವಾಡಿ ದರ್ಶನ-ಚ್ಯಾರಂತ್ರಗಳ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಅದನ್ನಂತೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪರಿಗ್ರಹ ಕುಟುಂಬ ನೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿಗ್ರಹಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಆದರ ಚಿಂತೆಮಾಡಿ ಆರ್ಥಿಕಾಯಾನ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯಿಂದಿರಾಗ ಅನಂತ ಸಂಸಾರಿಯೇಕಾಗಬಾರದು? ನೊದಲು ಸಮ್ಮಾನಿಸಿರೂಪದ ಭಾವಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣ ಪಡೆದು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿದನು, ಆದರೆ ಆದರ ಅವಧಿಯೆನ್ನು? ನೊದಲು ಭಾವ ಕುದ್ದನೂಡಿ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಿದೆಯಂಬಾದು ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದೆ. ||೮||

ಒಂದುವೇಳೆ ಭಾವರುದ್ದಿಯಿಲ್ಲದೆ ಗೃಹಸ್ತಿಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೋ ಜೋಡೇದಿ ವಿವಾಹಂ ಕ್ಷಿಕಮೃವಣಿಜ್ಞಜೀವಘಾತಂ ಚ |

ವಚ್ಚದಿ ಇರಯಂ ಪಾಂ ಕರಮಾಸೋ ಲಿಂಗಿರೂವೇಣ || ೯ ||

ಯಂ ಯೋಜರುತ ವಿವಾಹಂ ಕ್ಷಿಕಮೃವಾಣಿಜ್ಞಜೀವಘಾತಂ ಚ |

ಸ್ವಜಂತಿ ನರಕಂ ಪಾಪಃ ಕಂಬಾಣಃ ಲಿಂಗಿರೂವೇಣ || ೯ ||

ಅಧ್ಯ :—ಯಾವನು ಗೃಹಸ್ತಿರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಕೃಷಿಕರ್ಮ ನೇಲ ಉಳುವ ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಶಾಯ್ಯ, ನಾಡೆಜ್ಯ ವ್ಯಾವಾರ ಎಂದರೆ ವೈಕ್ಯನ ಶಾಯ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವಘಾತೆ ಎಂದರೆ ನೈದ್ಯಕರ್ಮದ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀವಘಾತಮಾಡುವುದು ಅಧಿವಾ ಬಿಸ್ತುರಾದಿಕರ ಶಾಯ್ಯ ಈ ಶಾಯ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಲಿಂಗಿರೂಪಧಾರಣಮಾಡಿ ಇಂಥ ಪಾಪಶಾಯ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಪಾಪಿಯಾಗಿ ನರಕವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾಧಾರ್ತ :—ಗೃಹಸ್ತಿಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಶಂಭಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಿಯಾದರೂ ಇವನಿಗೆ ಭಾವದ ವಾಸನೆ ಅಳವಿಲ್ಲ, ಆಗ ಲಿಂಗಿಯರೂ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕೂಡ ಗೃಹಸ್ತಿರ ಶಾಯ್ಯ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸುವನು. ತಾನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದೂ ರೂ ಗೃಹಸ್ತಿರ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿಸಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗನ ವ್ಯಾವಾರದ ಜೀವಿತಂನೆ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಗೃಹಸ್ಥಿಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇದರಿಂದ ಪಾಪಿಯಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆಂಬುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ವೇಷ ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಂತ ಗೃಹಸ್ಥಿತನವೇ ಒಳ್ಳಿಯಿಡಿತ್ತು, ಪದದ ಪಾಪವಾದರೂ ತೆಗಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ವೇಷಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ ನೆಂದು ಉಪದೇಕವಿದೆ. || ೯ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಯಾವನು ವಿವಾಹ ಕೂಡಿಸಿ ಕೃಷಿಕರ್ಮವಾಣಿಜ್ಯ ಜೀವಘಾತ ಪಾಡುವನು |

ಅವನು ಲಿಂಗಿರೂಪದಿಂದಿರಮಾಡಿ ಪಾಂ ನರಕಗಾಮಿಯಾಗುವನು || ೯ ||

ಚೀರಾಡಂ ಲಾಲುರಾಡಂ ಯ ಜುದ್ದ ವಿವಾದಂ ಚ ತಿವ್ಯಕಮೈಹಿಂ |
ಜಂತೇಣ ದಿವ್ಯಮಾಸೋ ಗಜ್ಞದಿ ಲಿಂಗಿ ಇರಯವಾಸಂ || ೧೦ ||

ಚಾರಾಣಾಂ ಲಾಪರಾಣಂ ಚ ಯುದ್ದಂ ವಿವಾದಂ ಚ ತೀವ್ರಕಮ್ಭಿಃ |
ಯಂತ್ರೇಣ ದಿವ್ಯನಾನಃ ಗಜ್ಞತಿ ಲಿಂಗಿ ಸರಕವಾಸಂ || ೧೦ ||

ಅಥ್ರ : —ಹೀಗೆ ಪ್ರಸರಿಸುವಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ಸರಕವಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ತುತಿಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆವನು ಚೀರಾರಹಾಗೂ ಲಾಪರ ಎಂದರೆ ಅಸತ್ಯ ಸುಡಿಯುವವರೊಡನೆ ಯುದ್ದ ಹಾಗೂ ವಿವಾದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಕಮ್ ಎಂದರೆ ಅಧಿಕಾವಾಸವು ಉತ್ತಮವಾಗುವಂಥ ತೀವ್ರ ಕವಾಯ ಕಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಎಂದರೆ ಪಗಡಿ, ಚದುರಂಗ, ಲೆತ್ತ, ಉಯ್ಯಾಲೆ ನೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಕ್ರೇಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಆವನು ಸರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ‘ಲಾಲುರಾಣಂ’ ದ ಪಾಠಾಂತರವು ‘ರಾಲುರಾಣಂ’ ಎಂದಿದ್ದು ಇದರ ಅಥವು ರಾವಲ ಎಂದರೆ ರಾಜಕಾಯ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ದ ವಿವಾದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಭಾವಾಥ್ರ : —ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಇಂಥ ಕಾಯು ಮಾಡುವವನಂತೂ ಸರಕವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. || ೧೦ ||

ಯಾವನು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಯೋಗ್ಯ ಕಾಯು ಮಾಡುತ್ತ ದುಃಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಆ ಕಾಯುಗಳ ಆದರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಆವನು ಕೂಡ ಸರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ದಂಸಣಾಣಾಚರಿತ್ತೇ ತವಸಂಜಮಂಡಿಯವುಂಡಿಚ್ಚ ಕಮ್ಮಿವಿಂ |

ಪೀಡಯದಿ ವಟ್ಟಿಮಾಸೋ ಪಾವದಿ ಲಿಂಗಿ ಇರಯವಾಸಂ || ೧೧ ||

ದರ್ಶನಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ತೇಷು ತಪಃ ಸಂಯಾಸಿಯಮನಿತ್ಯಕಮ್ ಸು |

ಪೀಡ್ಯತೇ ವರ್ತಮಾನಃ ಸ್ತಾಪ್ಯಾತಿ ಲಿಂಗಿ ಸರಕವಾಸಮ್ | || ೧೧ ||

ಅಥ್ರ : —ಯಾವನು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಈ ಕ್ರೀಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸೀಡಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ದುಃಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಆವನು ಸರಕವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕ್ರೀಯೆಗಳಿಂದರೆ ನೊದಲಂತೂ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ವ್ಯವಹಾರರೂಪ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದು, ತಪ-ಅನಶನ

ರಾಪರ-ಕಳ್ಳುರಲಿ ಯುದ್ದ ವಿವಾದ ವಣಿಸುತ್ತ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮವಾಗ್ಯ |

ಆ ಪಗಡಿ ನೊದಲಾದುಪರಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಕಗಾಮಿಯವನು || ೧೧ ||

ವಿತ್ಯಕಮ್ ತಪಸಿಯಮ ಶಂಯಮ ಮೇಣ್ಡುಕನ ಜ್ಞಾನಜಾರಿತ್ತಗಳಲಿ |

ವಿತ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತ ಜಾಧಿವದೆದರೂ ಲಿಂಗಿ ಪರಕಗಾಮಿಯಾಗುವವನು || ೧೧ ||

ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರದವುಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಮಾಡುವುದು, ಸಂಯುವು-ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಕಾರಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾಗೂ ಜೀವಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು, ನಿಯಮ ಎಂದರೆ ನಿತ್ಯ ಏನನಾ೦ದರೂ ತಾಯಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಕರ್ಮ ಎಂದರೆ ಅವಕ್ಷಕ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಮಾಡುವುದು, ಇವು ಲಿಂಗಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ್ದು ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದುಃಖಿಯಾಗುವವನು ಸರಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. [‘ಬಿರಕಿ ನಿಜಪರ ಭೇದಜಾಹವು | ಇರಲು ಆತ್ಮನ ಹಿತಕೆ ಕಾರಣ | ಪರಿಯ ತಿಳಿಯದೆ ಕಷ್ಟವೆನ್ನುವನವುವೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ’] ಮುನಿಪದ-ಪೋಕ್ಕುಮಾರ್ಗ, ಅದನ್ನುಂತೂ ಅವನು ಕಷ್ಟಕೊಡುವಂಥಿದ್ದೀಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಆವನು ನಿಧಾರ್ಯರುಚಿಯುಳ್ಳನಿದ್ದಾನೆ.]

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು, ಅದರೆ ಇನ್ನುಗಳ ನಿರಾದರ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಮಾದವಶಾದರೆ, ಲಿಂಗಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದು: ಯಿಯಾದರೆ ಇವನಿಗೆ ಭಾವಕುಂಡಿಯೊಡನೆ ಲಿಂಗಸ್ತರಣವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಭಾವ ಕೆಡುವುದರ ಫಲವಂತೂ ಸರಕನೇ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧೧ ||

ಭೋಜನದಲ್ಲಿಯೂ ರಸಗಳ ಲೋಲಿಸಿಯಿರುವವನು ಲಿಂಗವನ್ನು ಸಿಂದರೆ ಗುರಿಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಕಂದಪ್ರಾಜಿಯ ವಟ್ಟಿ ಕರಮಾಡೋ ಭೋಯಕೇಸು ರಸಗಿದ್ದಿಂ |
ಮಾಯೀ ಲಿಂಗವಿವಾಚ ತಿರಿಕ್ವಜೋಣೇ ಓ ಸೋ ಸಮಕೋ | || ೧೨ ||

ಕಂದಪಾರದಿಷು ವರ್ತತೇ ಕುವಾಣಃ ಭೋಜನೇಷು ರಸಗೃದ್ದಿಮಾ |
ಮಾಯಾವಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಾಯೀ ತಿಯ್ಯಾಗೋಽನಿಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ | || ೧೩ ||

ಅರ್ಥ :— ಯಾವನು ಲಿಂಗಧಾರಣಮಾಡಿ ಭೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರಸದ ಗೃಢಿ ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಾನಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಆವನು ಕಂದಪರ ಮೊದಲಾದುವಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆವನಿಗೆ ಕಾಮಸೇವನೆಯು ಇಚ್ಛಿ ಕಾಗೂ ಪ್ರಮಾದವಿಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿನೆ, ಆಗ ‘ಲಿಂಗವ್ಯವಾಯೀ’ ಎಂದರೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ, ಮಾಯಾವಿ ಎಂದರೆ ಕಾಮಸೇವನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕುಶಂತ್ರಗಳ ವಿಜಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗಾಗುವವನು ತಿಯ್ಯಂಚಯೋಣಿಯಾದ್ದಾನೆ, ಪರಮತ್ಯನಿದ್ದಾನೆ, ಮನುವ್ಯನಿಲ್ಲಿದಿರುವುದರಿಂದ ಕ್ರಮಣಂತೂ ಇಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಲೋಲಿಸತೆ ಮಾಡಿಕೊಡರೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಪದದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಸಯುತ್ತ ಭೋಜನ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು ಅದನ್ನೇಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿ? ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮಭಾವನೆಯು ರಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂತ್ತದೆ, ಆದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯ ಸುಖದ ಇಚ್ಛಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಭೋಜನ ರಸಮೊದನೆ ಅನ್ನ ವಿಷಯಗಳೂ ಇಚ್ಛಿಯುಳಿದಾಗ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮೊದಲಾದುವಲ್ಲಿ

ಕಾಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ರಸಗೃದ್ದಿಯನು ಮಾಡುವ |

ಅ ವಾಯಾವಿ ಲಿಂಗವಿವಾಚಿಯಿದ್ದ ತಿಯ್ಯಂಚಯೋಣಿಯಾದನು ಶ್ರಮಣಿತ್ತ || ೧೪ ||

ಪ್ರವರ್ತಕನಿ ಲಂಗವನ್ನು ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಇಂಥ ಲಂಗಕ್ಕೆಂತೆ ಗೃಹಸ್ತವದವೇ ಕ್ರೀಷ್ಟವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೧೨ ||

ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನೇ ವಿಶೇಷರೂಪದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಧಾವದಿ ಸಿಂಡಣೆವಿಶ್ವಂ ಕಲಹಂ ಕಾಳಣ ಭುಂಜದೇ ಪಿಂಡಂ |

ಅವರಪರೂತ್ತಾ ಸಂತೋಽ ಜಿಣಮಂಗಿ ಇ ಹೋಜ್ಞಸೋ ಸಮಣೋ || ೧೩ ||

ಧಾವತಿ ಸಿಂಡಣೆವಿಶ್ವಂ ಕಲಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಭುಂಜೆ ಸಿಂಡಮ್ |

ಅವರಪರೂಪೇ ಸನ್ ಜಿನಮಾಗಿರ್ ನ ಭವತಿ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೧೪ ||

ಅಭ್ರ :— ಆ ಲಂಗಧಾರಿಯು ಸಿಂಡ ಎಂದರೆ ಆಹಾರದ ನಿವಿಶ್ವಂವಾಗಿ ಧಾವಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆಹಾರದ ನಿವಿಶ್ವಂ ಕಲಹಮಾಡಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಖೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅನ್ನತ್ವಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿವಿಶ್ವಂ ಅನ್ನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ತಿಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆ ಶ್ರಮಣನು ಜಿನಮಾಗಿರ್ಯಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾಭ್ರ :— ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಲಿಂಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಗಿ ಹೊದಲು ಆದ್ವರ್ಥಾಲಕರಾದರು, ಸಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರೀತಾಂಬರ ಹೊದಲಾದ ಸಂಘರ್ಷಾದವು, ಅವರು ಶಿಧಿಭಾಜಾರದ ಪುಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಲಂಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೆಡಿಸಿದರು, ಇದು ಅವರ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಆಹಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಶೈಫ್ರ ಧಾವಿಸುವವರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಈಯಾವಧಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥರ ಮನೇಯಂದ ಆಹಾರ ತಂದು ಮೂವರು ನಾಲ್ಕುರು ಸೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಿನ್ನತ್ವಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒತ್ತವಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಸ-ನೀರಸಪುಂಟಾದಾಗ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿವಿಶ್ವಂ ಪರಸ್ಪರಲ್ಲಿ ಈತ್ವಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರಮಣರು ಹೇಗಾಗುವರು? ಅವರಂತೂ ಜಿನಮಾಗಿರ್ಗಳಿಲ್ಲ, ಕೆಲಿಳಾಲದ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸಾಧುಗಳಿಂದು ಮನ್ನಿಸುವವರು ಕೂಡ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. || ೧೫ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಗಿಜ್ಞಾದಿ ಅದತ್ತದಾಣಂ ಪರಣೆಂದಾ ವಿ ಯ ಪರೋಕ್ಷದೂನೇಹಿಂ |

ಜಿಣಲಿಂಗಂ ಧಾರಂತೋ ಚೋರೇಣ ವ ಹೋಜ್ಞ ಸೋ ಸಮಣೋ || ೧೬ ||

ಗೃಹಾಂತಿ ಅದತ್ತದಾನಂ ಪರಸಿಂದಾಮಷಿ ಚ ಪರೋಕ್ಷದೂಷಣ್ಯಃ |

ಜಿನಲಿಂಗಂ ಧಾರಯುನ್ ಚಾರೇಣೇವ ಭವತಿ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೧೭ ||

ಧಾವಿಸುವನು ಸಿಂಡನಿವಿಶ್ವ ಕಲಹಮಾಡಿ ಭುಂಜಿಸುವನು ಸಿಂಡವನು |

ಅವನನ್ನರಲ್ಲಿ ಈತ್ವಮಾಡುವನದರಿಂದಾ ಶ್ರಮಣ ಜಿನಮಾಗಿರ್ಯಿಲ್ಲ || ೧೮ ||

ರಾವಷೀಯದೆ ಗೃಹಿಸುವನು ಪರೋಕ್ಷದಿಂ ಪರಸಿಂದೆಯನು ಮಾಡುವನು |

ಜಿನಲಿಂಗವನು ಧರಿಸಿದರು ಕೂಡವನು ಜೋರದವಾವನಿರುವನು || ೧೯ ||

ಅರ್ಥ :— ಯಾವನು ಕೊಡದೆ ಡಾನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಪರರ ದೂಷಣಗಳಿಂದ ಇತರರ ನಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಜನಲಿಂಗವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಬೋರರ ಸಮಾನ ಶ್ರಮಣ ನಿಧ್ಯಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಯಾವನು ಜನಲಿಂಗವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಕೊಡದೆ ಆಹಾರ ಹೊದಲಾದುವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಪರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಇಟ್ಟೆಯಾಳಿದ್ದರೂ ಭಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಸನ್ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ನಿರಾದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು, ಗುಂಪುವಾಗಿ ಕಾಯ್ದ ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವು ಕಳ್ಳುರ ಕಾಯ್ದಗಳಿವೆ. ಈ ನೇತ್ರ ಧಾರಣಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಕಳ್ಳನೆಂದೇ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಬುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲ. || ೮ ||

ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವವರು ಶ್ರಮಣರಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉಪ್ಪಡದಿ ಪಡದಿ ಧಾವದಿ ಪ್ರಥಮೀಓ ಖಣದಿ ಲಿಂಗರೂವೇಣ |

ಇರಿಯಾವದ ಧಾರಂತೋಽ ತಿರಿಕ್ಷಜೋಽಣೇ ಇ ಸೋಽ ಸಮಣೋ || ೯ ||

ಉತ್ಸ್ವತತಿ ಪತೆತಿ ಧಾವತಿ ಪೃಥ್ವಿಎಂ ಖನತಿ ಲಿಂಗರೂವೇಣ |

ಈಯಾರ್ಥಾವಧಂ ಧಾರಯಾನ್ ತಿಯ್ಯಾಗೋಽನಿಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೧೦ ||

ಅರ್ಥ :— ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಈಯಾರ್ಥಾವಧಂ ಶೋಧಿಸಿ ನಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಧಾಸಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಜಿಗಿಯುವುದು, ಹೊರಳಿ ಬೀಳುವುದು, ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ಧಾವಿಸುವುದು, ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಗೆಯುವುದು, ನಡೆಯುವಾಗ ಕಾಲ ಅಪೂರ್ಣಸ್ತ ಸೆಲ ಎದ್ದು ಬೀಳುವಂತೆ ನಡೆಯುವವನು ತಿಯ್ಯಾಂಷಯೋಽನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಪಶುವಿದ್ದಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಲ್ಲ. || ೧೦ ||

ಆ ವನಸ್ಪತಿ ಹೊದಲಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾರ ಜೀವಗಳ ಹಿಂಬೆಯಿಂದ ಕರ್ಮಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಂಚುಕೊಳ್ಳದ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವವನು ಶ್ರಮಣನಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಬಂಧೋಽರ್ಣ ಸಂತೋಽ ಸನ್ಸಂ ಖಂಡೇದಿ ತವ ಯ ವಸುಹಂ ಷಿ |

ಖಿಂದದಿ ತರುಗಣ ಬಹುಸೋಽ ತಿರಿಕ್ಷಜೋಽಣೇ ಇ ಸೋಽ ಸಮಣೋ || ೧೧ ||

ಬಂಧಂ ನೀರಜಾಃ ಸನ್ ಸಸ್ಯಂ ಖಂಡಯೆತಿ ತಥಾ ಚ ವಸುಧಾಮಃಿ |

ಥಿಸತ್ತಿ ತರುಗಣಂ ಖಹುತಃ ತಿಯ್ಯಾಗೋಽನಿಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೧೨ ||

ಇರಿಯಾವಪೀತಿಧಾರಕನಿದ್ದಾರೀಗಿ ಶೀಘ್ರವಡೆಯುತ್ತ ನೆಗೆಯುವುದು |

ಹೊರಳಿ ಬೀಳ್ಳ ನೆಲಿ ಆಗೆವವನು ತಿಯ್ಯಾಂಷಯೋಽನಿಯಿದ್ದ ಶ್ರಮಣಲ್ಲ || ೧೩ ||

ಯಾವಣ ಬಂಧವನು ಗಜಿಶದೆ ಧಾವ್ಯ ಕಂಫ್ಯಿದರೆ ನೆಲವಗೆದರೆ |

ಅವನು ಬಹುವೃಕ್ಷ ಲೇದಿಸಿದರೆ ತಿಯ್ಯಾಂಷಯೋಽನಿಯಿದ್ದ ಶ್ರಮಣಲ್ಲ || ೧೪ ||

ಆರ್ಥ :—ಆ ಲಿಂಗ ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ವನಸ್ಪತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಬಂಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ರೂ ಅದನ್ನು ದೋಷವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುದೆ ಬಂಧವನ್ನು ಗಣನೀಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇ ಸಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೆಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ವನಧೀ ಎಂದರೆ ವೃಧಿಯನ್ನು ಅಗೆಯುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ತಮಗಳ ಎಂದರೆ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮಾಧವನ್ನು ಕತ್ತಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ತಿಯಂಚಯೋನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಶಶಿವಿದ್ಬಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಮಣಿಭಿ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಜನಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿ ನೊದಲಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಗಳ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಕರ್ಮಬಂಧವಾಗುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಿದೋಷವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಇದರಲ್ಲೇನು ದೋಷವಿದೆ, ಯಾವ ಬಂಧವಿದೆಯಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮನ್ನಿಸುತ್ತ ವೈದ್ಯಕರ್ಮಾದಿಗಳ ಸಿಮಿತ್ವವಾಗಿ ಚೈವಧಾದಿಗಳನ್ನು, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವೃಧಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅಗೆಯುತ್ತಾನೆ, ಭೇದಸುತ್ತಾನೆ ಆವನು ಅಜ್ಞಾನಿ ಶಶಿವಿದ್ಬಾನೆ, ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಶ್ರಮಣನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬ್ಬಾನೆ, ಆದರೆ ಆವನು ಶ್ರಮಣಿಭಿ.

ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ದೂಷಿಸುವವನು ಶ್ರಮಣಿಭಿವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ರಾಗಂ ಕರೇದಿ ಓಚ್ಚಂ ಮಹಿಲಾವಗ್ಗಂ ಪರಂ ಚ ದೂಸೇದಿ ।

ದಂಸಣಾಣವಿರೀಣೋ ತಿರಿಕ್ಕಬೋಣೇ ಱ ಸೋ ಸಮಣೋ ॥ ೧೨ ॥

ರಾಗಂ ಕರೋತಿ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಿಲಾವಗ್ಗಂ ಪರಂ ಚ ದೂಷಯತಿ ।

ದರ್ಕಣಜಾಳಾನವಿಹಿಂಸಃ ತಿಯಂಚಯೋನಿಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ ॥ ೧೨ ॥

ಆರ್ಥ :—ಯಾವನು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದ ಕುರಿತು ನಿರಂತರ ರಾಗ-ಸ್ತ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪರ ಎಂದರೆ ಇತರ ನಿದೋಷಿಗಳಿಗೆ ದೋಷ ತಗಲಿಸುತ್ತಾನೆ ಆವನು ದರ್ಕನ ಜ್ಞಾನ ಗಳಿಂದ ರಹಿತನಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ತಿಯಂಚಯೋನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಪಶು ಸಮಾನನಿದ್ದಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಮಣಿಭಿ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನಗಳರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪರದ್ವಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ಮಾಡಂಥ ಚಾರಿತ್ರಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವನು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ರಾಗ-ಸ್ತ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ದೋಷ ತಗಲಿನಿಷ್ಟೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ವೃಭಿಚಾರಿಯಂಥ ಸ್ವಭಾವವಿದೆ ಆವಸಿಗಂಥ ದರ್ಕನ ಜ್ಞಾನ ? ಮತ್ತು ಎಂಥ ಚಾರಿತ್ರ ? ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಯೋಗ್ಯ ಆಚರಣ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು ಇದನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿ ಪಶು ಸಮಾನನೇ ಇದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಮಣನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಸ್ಯಯಂ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಸ್ಯಾ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವಂಥವನಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥಪರ ಪ್ರಸಂಗ ಕೂಡ ಯಂತ್ರವಿಭಿ.

ಸ್ತ್ರೀವಗರ ಮೇಲೆ ನಿತ್ಯರಾಗ ಮಾಡುವವನು ದೋಷಕೋಣಾದುವನು ಅನ್ಯರಿಗೆ ।

ಅವನು ದರ್ಕನ-ಕ್ಷಾವವಿರುತ್ತ ತಿಯಂಚಯೋನಿಯಿದ್ದು ಶ್ರಮಣವಿಷ್ಠ ॥ ೧೩ ॥

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಬಹ್ಮಜ್ಞ ಹೀಣಗಹಿಣಂ ಕೇಂದಂ ಸೀಸಮಿಂಷ ವಟ್ಟದೇ ಬಹುಸೋರೆ ।

ಆಯಾರವಿಣಯಹೀಣೋ ತಿರಿಕ್ಷಿಜೋಣೇ ಇ ಸೋರೆ ಸಮಣೋ ॥ ೧೮ ॥

ಪ್ರಮರಜಾಹೀಸಗ್ರಹಿಣ ಸ್ವೇಚಂ ಶಿಷ್ಯೇ ವರ್ತತೇ ಬಹುಕಃ ।

ಆಚಾರವಿನಯಿಂಣಿಂಣಃ ತಿಯಂಗೋಣಿಂಣಃ ನ ಸಃ ಕ್ರಮಣಃ ॥ ೧೯ ॥

ಅರ್ಥ :—ಯಾವ ಲಿಂಗಿಯು ‘ಪ್ರವ್ರಜಾಹೀಸನೆ’ ಎಂದರೆ ದಿಕ್ಕಾರಹಿತರಾದ ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಿಷ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸ್ವೇಚದನ್ನಿಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ ಎಂದರೆ ಮುನಿಗಳ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ವಿನಯದಿಂದ ರಹಿತನಿರುತ್ತಾನೆ ಅವನು ತಿಯಂಚಯೋಸಿಯಾದ್ದಾನೆ, ಪರುವಿದ್ದಾನೆ, ಅಷ್ಟೂ ನಿಯಾದ್ದಾನೆ, ಕ್ರಮಣನಿಲ್ಲ.

ಭಾಬಾರ್ಥ :—ಗೃಹಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಶ್ರೀತಿಭಾವವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ತಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವೇಚ ವಿರಿಸುವುದು ಕಾಗೊ ಮುನಿಯು ಅವಶ್ಯಕಾದಿ ಪ್ರವ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮಾಡಿರುವುದು, ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರುವುದು, ವಿನಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ಹಕುಸಮಾನನಿಡ್ದಾನೆ, ಅವನಿಗೆ ಸಾಧುವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ॥ ೨೦ ॥

ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವೇಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವವನು ಶ್ರಮಣನಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಏವಂ ಸಹಿಣ ಮುಣಿವರ ಸಂಜದಮಜ್ಞ ವಿಂಷ ವಟ್ಟದೇ ಟೆಚ್ಚಂ ।

ಬಹುಲಂ ಪೀ ಜಾಣಮಾಡೋ ಭಾವವಿಣಾಟ್ಮೋ ಇ ಸೋರೆ ಸಮಣೋ ॥ ೨೧ ॥

ಏವಂ ಸಹಿತೆ ಮುನಿವರ ! ಸಂಯತಮಧ್ಯೇ ವರ್ತತೇ ನಿತ್ಯಮ್ ।

ಬಹುಲಮಣಿ ಜಾನೇನ್ ಭಾವವಿನಷ್ಟ್ವಃ ನ ಸಃ ಕ್ರಮಣಃ ॥ ೨೨ ॥

ಅರ್ಥ :—ಏವಂ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ವೇಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರವ್ರತಿಯಾದನೆ ವರ್ತಿಸುವಂಥ ಎಲ್ಲೆ ಮುನಿವರನೇ! ಇಂಥ ಲಿಂಗಧಾರಿಯು ನಿರಂತರ ಸಂಯಮ ಮುನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಬಹಳವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಭಾವಗಳಿಂದ ನಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಮಣನಿಲ್ಲ.

ಶವ್ಯಾಸಹಿನ ಗೃಹಸ್ಥರಲಿ ಮೇಣಿಷ್ಟರಲಿ ಇಹ ಸ್ವೇಚದಿಡುವವನು ।

ವಿನಯಾಜಾರವಿಹಿನಿದ್ವವನು ತಿಯಂಚಯೋವಿಯಿದ್ದ ಶ್ರಮಣನಿಲ್ಲ ॥ ೨೩ ॥

ಈ ವಿಧ ವರ್ತಿಸುವವನು ನಿತ್ಯ ಸಂಯಮಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿರ್ವಹಣ ।

ಆವನು ಇಮಾತ್ಸು ತಿಳಿದರು ಭಾವವಿನಷ್ಟ್ವಿಷವನು ಶ್ರಮಣನಿಲ್ಲ ॥ ೨೪ ॥

ಭಾವಾರ್ಥ : ಇಂಥ ಸ್ತೋತ್ರೇ ಪ್ರಕಾರದ ಲಿಂಗಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಸಿಗಳ್ಳಿರುತ್ತಾನೆ ಹುತ್ತು ಬಹಳವ್ಯಾ ಜಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಭಾವ ಎಂದರೆ ಶುದ್ಧ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರಯಾಪದ ಪರಿಣಾಮ ದಿಂದ ರಹಿತನಿರುವುದರಿಂದ ಮುನಿಯಿಲ್ಲ, ಭೃಷ್ಟನಿಡ್ದಾನೆ, ಅನ್ಯಮುನಿಗಳ ಭಾವ ಕೆಡಿಸುವವನಿಡ್ದಾನೆ. || ೧೮ ||

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖರವನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು ಕೂಡ ಮುನಿಯಿಲ್ಲ ನೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ದಂಸಣಾಣಾಚರಿತ್ತೇ ಮಹಿಲಾವಗ್ನಮೃತ್ಯು ದೇದಿ ವೀಸಟ್ಟೋಽಿ ।

ಪಾಸತ್ತ ವಿ ಹು ತೆಯಟ್ಟೋಽಿ ಭಾವವಿಣಟ್ಟೋಽಿ ಇ ಸೋ ಸಮಣೋ || ೨೦ ||

ದರ್ಶನಜ್ಞಾನಚಾರಿತಾರಣ ಮಹಿಲಾವಗ್ನೇ ದಧಾತಿ ವಿಶ್ವಸ್ತಃ ।

ಪಾಶ್ರಸಾಧಿ ಸ್ವಾಟಿಂ ವಿನಷ್ಟ್ಯಃ ಭಾವವಿನಷ್ಟ್ಯಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೨೦ ||

ಅರ್ಥ :—ಆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಳಿಂದ ಮುತ್ತು ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನುತ್ಪನ್ನಮಾಡಿಸಿ ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮ್ಯಕ್ತಪನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಓದುವುದು, ಓದಿಸುವುದು, ಜ್ಞಾನ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ದೀಪೇ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂಥ ಲಿಂಗಿಯು ಸಾಶ್ರೂಷಣ್ಣಿಂದಲೂ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಶ್ರಮಣಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನುತ್ಪನ್ನಮಾಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಿರಂತರ ಓದುವುದು, ಓದಿಸುವುದು, ಸ್ತ್ರೀತಿಭಾವವಿದುವವನ ಭಾವವು ಮಾಡಿತ್ವಿದೆಯಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಭೃಷ್ಟ ಮುನಿಗೆ ವಾಶ್ರಾಸ್ಥಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅವನಿಗಂತಲೂ ಇವನು ಸಿಕ್ಕಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥವರನ್ನು ಸಾಧುವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. || ೨೦ ||

ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಪುಂಚ್ಯಲಿಫರಿ ಜೋ ಭುಂಜಜ ತೆಚ್ಯಂ ಸಂಧುಣದಿ ಪ್ರೋಸಪ ಹಿಂಡಂ ।

ಪಾವದಿ ಬಾಲಸಹಾವಂ ಭಾವವಿಣಟ್ಟೋಽಿ ಇ ಸೋ ಸಮಣೋ ||೨೧||

ಪುಂಚ್ಯಲಿಗ್ರಹಿ ಯಃ ಭುಂಕ್ತೇ ನಿತ್ಯೇಂ ಸಂಸ್ತಾತಿ ಪುಷ್ಟಾತಿ ಹಿಂಡಂ ।

ಪಾಶ್ರಸ್ಥಾತಿ ಬಾಲಸ್ವಭಾವಂ ಭಾವವಿನಷ್ಟ್ಯಃ ನ ಸಃ ಶ್ರಮಣಃ || ೨೧ ||

ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರವಿಶ್ವಾಸ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀವಗೆದಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಂಟಿನ ಪೂರ್ಣವನು ।

ಪಾಶ್ರಸ್ಥಾತಿಂಕಳಿತ ಹೀನ ಪ್ರಕಟಿಭಾವದಿಂ ವಿನಷ್ಟ್ಯವಿದ್ಬು ಶ್ರಮಣವಿಲ್ಲ || ೨೧ ||

ಯಾವಾ ಪುಂಚ್ಯಲಿಗ್ರಹದಲುಂಡು ವಿತ್ತುವಳ ಸ್ತುತಿಸಿ ಹಿಂಡಪ್ರೇಷಿವನು ।

ಅವನು ಬಾಲಸ್ವಭಾವ ತಡೆದು ಭಾವವಿನಷ್ಟ್ಯವಿದೆನು ಶ್ರಮಣವಿಲ್ಲ || ೨೧ ||

ಅರ್ಥ :—ಆ ಲಿಂಗಧಾರಿಯು ಪುಂಕ್ಯಲೀ ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಖಿಚಾರಿರೇ ಸ್ತೋಯ ಮನೇಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇವಳಿ ದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮಾಶ್ಚೈಳಿದ್ದಾಗಿ ಇವಳಿಗೆ ಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶಿಕಯಾ ಭಕ್ತಿಯಿದೆಯಿಂದು ನಿತ್ಯ ಅವಳ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಪ್ರತಂನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಂದವನ್ನು (ಶರೀರವನ್ನು) ಶ್ರೋಣಿಸುವಂಥ ಆ ಲಿಂಗಿಯು ಬಾಲಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಭಾವದಿಂದ ವಿನಷ್ಟಿನಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಕ್ರಮಣಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಖಿಚಾರಿರೇಯ ಆಹಾರ ತಿಂದು ಹಿಂದ ಶ್ರೋಣಿಸುತ್ತಾನೆ, ನಿತ್ಯ ಅವಳ ಪ್ರತಂನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನು ಕೂಡ ವ್ಯಾಖಿಚಾರಿಯಿದ್ದಾನೆ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಿದ್ದಾನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಅವನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೂಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಹೀಗೆ ಅವನು ಭಾವದಿಂದ ವಿನಷ್ಟಿನಿದ್ದಾನೆ, ಮುಸಿತನದ ಭಾವಗಳಿಲ್ಲವೆಂದವೇಲೇ ಅವನು ಮನ್ಮಿಯಿಂಥವನು ? ॥ ೨೮ ॥

ಈಗ ಈ ಲಿಂಗಪಾಠುದವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ಯಥಾರ್ಥರೂಪದಿಂದ ಧರ್ಮದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಉತ್ತಮ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.—

**ಇಯ ಲಿಂಗಪಾಠುದಮಿಣಂ ಸವ್ಯಂಬಿಂದ್ಯೇಹಿಂ ದೇಸಿಯಂ ಧಮ್ಮಂ ।
ಬಾಲೇಜ ಕಟ್ಟಿಸಹಿಯಂ ಸೋ ಗಾಹದಿ ಉತ್ತಮಂ ತಾಣಂ ॥ ೨೯ ॥**

ಇತಿ ಲಿಂಗಪಾಠೃತಮಿಣಂ ಸರ್ವಂ ಬುದ್ಧೇಃ ದೇಶಿತಂ ಧರ್ಮಮಾ ।

ಸಾಲಯುತಿ ಕಷ್ಟಸಹಿತಂ ಸಃ ಗಾಹತೇ ಉತ್ತಮಂ ಸಾಫಿನಮ್ ॥ ೨೯ ॥

ಅರ್ಥ :—ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಲಿಂಗಪಾಠುದ ಕಾಸ್ತಿನನ್ನು—ಸರ್ವಂ ಬುದ್ಧೇಃ ದೇಶಿತಂ ಧರ್ಮಮಾ—ಮೊದಲಾದವರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಮನ್ಮಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಷ್ಟಸಹಿತ ಅಧಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಉತ್ತಮ ಸ್ತಾನವಾದ ಅ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಇದು ಮನ್ಮಿಯ ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಆದು ಮಾಡಾನ ಪುಣ್ಯದ ಉದಯದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡ ಬುನಿಂದು ದುಷ್ಪಾರಣಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿ ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇವನು ಅಶ್ಯಂತ ಭಾಗ್ಯಹೀನನಿದ್ದಾನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಚಿಂತಾವಳಿರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಕವಡಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಷ್ಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಪದವನ್ನು ಪಡೆದು ಇದನ್ನು ತುಂಬ ಯತ್ನದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕುಸಂಗತಿ ಮಾಡಿ ಕೆಡಿಕೊಂಡರೆ ಮೊದಲು ಹೇಗೆ ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮಣಿತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಬುನಿಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನಂತಕಾಲ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಯತ್ನಸೂರ್ಯಕ ಮುಸಿತನದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಯದು. ಆದುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಬೇಕಾದವರು ಮನ್ಮಿಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯತ್ನಸಹಿತ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪರಿಷತ್ವದ, ಉಪಸರ್ಗದ ಉಪದ್ರವವುಂಟಾದರೂ ಚಂಚಲರಾಗಬಾರದಂಬುದೇ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವರ ಉಪದೇಶವಿದೆ. ॥ ೨೯ ॥

ಈ ರೀತಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಇವರೇಶಿತಪಾದಿ ಲಿಂಗಪಾಠುದವನು ಶ್ರೀದುಕೊಂಡು ।

ಯಾರು ಕಷ್ಟಸಹಧರ್ಮಪಾಠಿಕರವರು ಉತ್ತಮಸ್ತಾನ ಪಡೆಯುವರು ॥ ೨೯ ॥

ಹೀಗೆ ಈ ಲಿಂಗವಾಹುಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೂರ್ವವೊಡಲಾಯಿತು. ಇದರ ಸಂಕ್ಷೇಪವೇನೇಂದರೆ ಈ ಪಂಚಮುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಿನಲಿಂಗ ಧಾರಣವಾಡಿ ಪುನಃ ದುಭೀಕ್ಷೆದ ನಿರ್ವಿಶ್ರದ್ದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡವರು ಅದ್ವಿತೀಯಾಲಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು, ಇವರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಶ್ರೀತಾಂಬರಾದರು, ಇವರಲ್ಲೂ ಮತ್ತೆ ಯಾವನೀಯರಾದರು, ಇವೇ ಮೌದಲಾಡವರಾಗಿ ಶಿಥಿಲಾಜಾರವನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಕರಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸ್ವಷ್ಟಿಂದರಾಗಿ ಮೋದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅತ್ಯಂತ-ತೀರೆ ನಿಂದ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಡತ್ತೊಡಗಿದರು. ಇವರ ನಿವೇಧ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿರೀ ಸತ್ಯ ಉಪದೇಶ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವಿದೆ, ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿಂದ್ಯ ಆಚರಣವ್ಯಾಖ್ಯಾವರನ್ನು ಸಾಧುಗಳಿಂದು-ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದು ಮನ್ಯಿಸಬಾರದು, ಇವರ ವಂದನೆ ಹಾಗೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ಉಪದೇಶವಿದೆ.

ಧರಿಸುವರು ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರ ಶುದ್ಧವಾದ ಜಿನಮುದ್ರೆಯನು
ಅವರು ಆನಂದಮಂಯ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾದರವರ್ಗೀ ವಾದಿಸುವನು

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ್ದೇವವಿರಚಿತ ಅನ್ವೆ ವಾಹುಡದಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ಲಿಂಗವಾಹುಡ
ಮತ್ತು ಅದರ ಜಯಂಚಂದ ಭಾಬಡಾಕೃತ ದೀರ್ಘಭಾಷಾಮಂಯ ವಚನೆಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಮಂಯವು ಸಮಾನ್ಯವಾಯಿತು.

—o—

ಶ್ರೀ ಲಾರ್ಯಾಡ

ಭವಹರಕೃತಿ ನಿವಾರಿಸಿ ನಿಜಭಾವ ಪ್ರಕಟಿ ಹಾಡಿರುವ |
ಶ್ರೀ ಅರಹಂತ ಸಿದ್ಧರಿಗೆ ಅನುರಾಗದಿಂದಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆ ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇಪ್ಪರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಣವದ ಮಂಗಲಮಾಡಿ ಶ್ರೀಲಾರ್ಯಾಹಂಡಗ್ರಂಥ ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾ ಚಾಯಾದೇವರಿಚಿತ ಪ್ರಕೃತ ಗಾಥಾಬಂಧದ ದೇಶಭಾಷಾನುಯು ನಚನಿಕೆಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾನುವಾದ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾರೂಧದಲ್ಲಿ ಭ. ಕುಂದಕುಂದಾಚಾಯರ್ ದೇವರು ಗ್ರಂಥದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ರೂಪದ ಮಂಗಲಮಾಡಿ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ,—

ವೀರಂ ವಿಸಾಲಣಾಯಣಂ ರತ್ನಪ್ವಲಕೋಮಲಸ್ವಮಬ್ರಾಯಂ |
ತಿವಿಹೇಣ ಪಣವಿಂಳಾಣಂ ಸೀಲಗುಣಾಣಂ ತಿಸಾಮೇಹ || ೧ ||

ವೀರಂ ವಿಶಾಲನಯಂ ರಕ್ಷ್ಯಾತ್ಪ್ವಲಕೋಮಲಸಮಾದಮ್ |
ತಿವಿಧೀನ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶೀಲಗುಣಾನ್ ನಿಶಾಮಾಯಿ || ೧ ||

ಅಥರ್:—ನಾನು ವೀರ ಎಂದರೆ ಅಂತಿನು ಶೀಥಿಂಕರ ಶ್ರೀ ವಧ್ಯಮಾನಸ್ಕಾಮಿ ಪರಮಭಂಗ್ಯರಕರಿಗೆ ಮನ-ವಚನ-ಕಾಯಾದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಲ ಎಂದರೆ ನಿಜಭಾವರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಧಿವಾ ಶ್ರೀಲ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿರ್ಥನ ಮೌದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಆಚಾಯರ್ ದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಧ್ಯಮಾನಸ್ಕಾಮಿಗಳು ವಿಶಾಲನಯನ್ನರಿದ್ವಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನೇತ್ರಗಳು ವಿಶಾಲವಿವೆ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿವೆ, ಸುಂದರವಿವೆ ಮತ್ತು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲದರ್ಶನ, ಕೇವಲಜ್ಞಾನರೂಪದ ನೇತ್ರಗಳು ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವಂಥವುಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ‘ರಕ್ಷ್ಯಾತ್ಪ್ವಲ ಕೋಮಲ ಸಮಾಂ’ ಎಂದರೆ ಅವರ ಚರಣಗಳು ರಕ್ತಕಮಲದ ಸಮಾನ ಕೋಮಲವಿವೆ, ಇಂಥವು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿದಿರು

ಆ ವಿಶಾಲವಯನ ರಕ್ತಕಮಲಸಮಸ್ತದುಬಾದರದ ಶ್ರೀ ವೀರಪಿಗೆ |

ಶ್ರುವಿಧಿ ನಮನವನು ಮಾಡಿ ವಣಿಕಸುವೇನಿಗೆ ಶೀಲಗುಣಗಳನು || ೧ ||

ಪ್ರದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಿನೆ, ಶ್ರುಜನೆಲು ಯೋಗ್ಯವಿನೆ. ಇದರ ಏರಡನೇ ಅರ್ಥವು ಹೀಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ—ರಕ್ತ ಎಂದರೆ ರಾಗರೂಪ ಆತ್ಮನ ಭಾವ, ಉತ್ತೇಲ ಎಂದರೆ ದೂರಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಕೊಮೆಲ ಎಂದರೆ ಕಲೋರತಾದಿ ದೋಷಗಳಲ್ಲಿದ ಮತ್ತು ಸಮ ಎಂದರೆ ರಾಗ-ದೈವಗಳಲ್ಲಿದ, ವಾದ ಎಂದರೆ ಅವರ ವಾಸೀಯ ಪದಗಳನೆ, ಅವರ ಪದಗಳನ್ನು ಕೊಮೆಲ ಹಿತವಾದ ಮಧುರ ರಾಗ-ದೈವಗಳಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ, ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಈ ಕಾರ ಪಥವಾನೆಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಮಸ್ಯಾರರೂಪದ ಮಂಗಲ ಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯ ದೇವರು ಶೀಲವಾಹಂಕಗ್ರಂಥ ರಚನೆನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ॥ ೮ ॥

ಈಗ ಶೀಲದರೂಪ ಕಾಗೂ ಇದರಿಂದ (ಜಾಳ್ವನೆ) ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸೀಲಸ್ಯ ಯ ಕಾಣಸ್ಯ ಯ ಇತಿ ವಿರೋಧೋ ಬುಧೇಹಿಂ ದೇದ್ವಿಟ್ಯೋ ।
ಇವರಿ ಯ ಸೀಲೇಣ ವಿಕಾ ವಿಸಯಾ ಕಾಣಂ ವಿಕಾಸಂತಿ ॥ ೯ ॥

ಶೀಲಸ್ಯ ಚ ಜಾಳ್ವನಕ್ಯ ಚ ನಾಸ್ತಿ ವಿರೋಧೋ ಬುಧೇಃ ಸಿದ್ಧಿಷ್ಪಃ ।
ಕೇವಲಂ ಚ ಶೀಲೇನ ವಿನಾ ವಿಷಯಾಃ ಜಾಳ್ವನಂ ವಿನಾಶಯಂತಿ ॥ ೯ ॥

ಅರ್ಥ :—ಜಾಳ್ವನಿಗಳು ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಾಳ್ವನದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ಹೇಳಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಶೀಲವಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಾಳ್ವನವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಜಾಳ್ವನವಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಶೀಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇವರಿ ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾದವಿದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಶೀಲವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷಯ ಎಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳನೆ ಅವು ಜಾಳ್ವನವನ್ನು ಸಹಸ್ರಮಾಡುತ್ತವೆ—ಜಾಳ್ವನವನ್ನು ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ ರಾಗ-ದೈವವನುಯಾಗಿ ಅಜಾಳ್ವನರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಶೀಲನೆಂಬ ಹೆಸರು ಸ್ವಭಾವದ್ವಿದೇಪ್ರಕೃತಿಯಾದ್ವಿದೇಯೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪದಿಂದ ಜಾಳ್ವನವು ಆತ್ಮನ ಸ್ವಭಾವವಿದೇಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಜಾಳ್ವನಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಕರ್ಮಸಂಯೋಗದಿಂದ (ಪರಂಗ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ) ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ ರಾಗ-ದೈವರೂಪದ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಜಾಳ್ವನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಕುಶಶೀಲನಾಮಕ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ಸಂಸಾರವು ಸಮೃಧ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಂಸಾರಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅಜಾಳ್ವನರೂಪವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಕುಶಶೀಲ-ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಪಯಾರಾಯಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ಮನ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪರದ್ವಿಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಪ್ರಸ್ವಾಬಾಧಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾದಾಗ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ ಅಭಾವವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದು, ಆಗ ಪುನಃ ಸಂಸಾರದ ಪಯಾರಾಯಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನತನವನ್ನು ಮನ್ಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಪರದ್ವಿಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಳ್ಳಾಪಿಷ್ಯದ ಬುದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು (ಪದದ ಅನುಸಾರ ಎಂದರೆ) ಈ ಭಾವದ ಪೂಣಿತೆಯಾಗದವರಿಗೆ ಖಾರತ್ವಮೋಹದ ಉದಯ ದಿಂದ (-ಉದಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತವಿರುವುದರಿಂದ) ಒಂದಿಪ್ಪು ರಾಗದೈವರೂಪದ ಕಣಾಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಆಂತೆ ಜಾಳ್ವನದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲಿಂದು ಬುಧರು ಹೇಳಿರುವರು ।

ಶೀಲವಿಲ್ಲದ ಕೇವಲ ವಿಷಯಗಳು ಜಾಳ್ವನವು ವಿನಾಶಮಾಡುವವು ॥ ೯ ॥

ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದು ಅವನ್ನು ಕರ್ಮದ ಉದಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಭಾವಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವರ್ಗಳಿಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲವೇ ಸ್ತೋತ್ರವನಂಥ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದಾಗಿ ಸಮ್ಮಗ್ನಿರ್ವಾಸದ ಭಾವಗಳಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಸಮ್ಮಗ್ನಿರ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾವದಿಂದ ಜ್ಞಾನಕೊಡ ಸಮ್ಮಾನಾವು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸದದ ಅನುಸಾರ ಚಾರಿತ್ರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಷ್ಟು ಅಂತದಲ್ಲಿ ರಾಗದೈಸಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಅಷ್ಟು ಅಂತ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇಂಥ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಲವನ್ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕುಶೀಲ-ಸುತ್ತಿಲ ಶಬ್ದದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥವಿದೆ,

ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪದಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನವೇ ಕುಶೀಲವಿದೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವೇ ಸುತ್ತಿಲವಿರುವುದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಾರ್ಥವಿಲ್ಲವನ್ನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಸಮ್ಮಾನ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಗ ಸುತ್ತಿಲವನ್ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಾರ್ಥ ವ್ಯಾತಾಸ ಹೇಳಿಲ್ಲ, ಒಂದುವೇಳೆ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಲವು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇಂದಿರಿಯ ವಿಷಯಗಳು ನಷ್ಟಮಾಡುತ್ತವೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಜ್ಞಾನ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಅಗ ಅದು ಕುಶೀಲವನ್ಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:—ಗಾಢೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ-ಅಜ್ಞಾನದ ಹಾಗೂ ಕುಶೀಲ-ಸುತ್ತಿಲದ ಹೆಸರನ್ನುಂತೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಾರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವರಲ್ಲ?

ಉತ್ತರ:—ಗಾಢೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನಾನು ತೀರ್ಥಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿವೆನ್ನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಆಕಾರಾರ್ಥಿ ಆಕಾರಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಹೇಳಿವುತ್ತದೆ ಹೇಳಿವುತ್ತದೆ ಹೇಳಿವುತ್ತದೆ ಹೇಳಿವುತ್ತದೆ ಅನರು ಸುತ್ತಿಲವನ್ನು ತೀರ್ಥಾರ್ಥ ಹೆಸರಿಸಿದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಾರ್ಥದುನ್ನು ಕುಶೀಲವನ್ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗೂಡ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಕಾರ ವಾಚಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ವಾಚಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ತೀರ್ಥಾರ್ಥದ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳವೇ ಅವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆ ತೀರ್ಥವು ಬಾರದೆ ಹೊಡಿದರೆ ಅದು ಕುಶೀಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಇಂದಿರಿಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅಗ ಅದು ಜ್ಞಾನವನ್ಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಳಿವನ್ನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥದ ಅರ್ಥವು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ವರ್ಜನವನ್ನಾಡುವುದೆಂದು ಕೂಡ ಇದೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯ-ಸೇವನೆಯಾದೂ ನಿಖಳೆವಿದೆ, ಪರದವ್ಯಮಾತ್ರದ ಸಂಸರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಿ ವಾಗುವುದು ಅದು ಶ್ರೀಷ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವಿದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇವನ್ನು ತೀರ್ಥದ ನಾಮಾಂತರಗಳಿಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. || ೩ ||

ಜ್ಞಾನವಾದ ಸಂಶರ ಕೂಡ ಜ್ಞಾನದ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತವಾಗುವುದು ಕಳಣವಿದೆ (ದುರ್ಭಾವಿದೆ) ಯೆಂದು ಅಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

“ದುರ್ಕ್ಷೇ ಇಜ್ಞಾದಿ ಸಾಣಂ ಸಾಣಂ ಸಾಣಂ ಭಾವಣಾ ದುರ್ಕ್ಷಂ |

ಭಾವಿಯಂತರ ವ ಜೀವೋ ವಿಸಯೇಸು ವಿರಜ್ಞವ ದುರ್ಕ್ಷಂ || ೩ ||

ಜ್ಞಾನವನು ದುಃಖದಿಂ ತಿಳಿಯುವನು ಮತ್ತೆ ಭಾವನೆ ದುಃಖದಿಂಧಾಗುವುದು |

ಅನಂತರ ಭಾವವಾಯಿಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖದಿಂ ವಿಷಯವಿರಕ್ತವಾಗುವನು || ೩ ||

ಏದುಃಹೀನೇಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾತಾ ಭಾವನಾ ದುಃಖವೋ ।

ಭಾವಿತಮಿಶ್ರ ಜೀವಃ ವಿಷಯೇಷ ವಿರಚ್ಯತಿ ದುಃಖವೋ ॥ ೫ ॥

ಅಧ್ಯ್ಯ :—ನೊದಲಂತೂ ಜ್ಞಾನವು ದುಃಖದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಅನುಭವ ಮಾಡುವುದು ದುಃಖದಿಂದ (-ದ್ವಾರಾದ ಸಮ್ಮಾರ್ಥ ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದ) ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ಜೀವನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಭಾವನಾಸೂಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಅದರ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ ವಿಷಯಗಳ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲವು ಉತ್ತರೀಕ್ತಿರ ದುರ್ಬಳಿವಿನೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳು ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನೊದಲು ವಿಷಯಗಳ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದೇ ಸುತ್ತಿಲಿವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ॥ ೬ ॥

ಈ ಜೀವನು ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾದರೂ ಕೂಡ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ತಾವ ಈ ಜಾಣದಿ ಜಾಣಂ ವಿಷಯಬಲೋ ಜಾವ ವಟ್ಟವ ಜೀವೋ ।

ವಿನಮಿ ವಿರತ್ತಮೇತ್ತೋ ಈ ಲವೇಜ ಪುರಾಜಾಯಂ ಕರ್ಮಂ ॥ ೭ ॥

ತಾವತ್ ನ ಜಾನಾತಿ ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯಬಲಃ ಯಾವತ್ ವರ್ತತೇ ಜೀವಃ ।

ವಿಷಯೇ ವಿರಕ್ತಮಾತ್ರಃ ನ ಕ್ಷಿಪತೇ ಪುರಾತನಂ ಕರ್ಮಂ ॥ ೮ ॥

ಅಧ್ಯ್ಯ :—ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಈ ಜೀವನು ವಿಷಯಬಲ ನಂದರೆ ವಿಷಯಗಳ ವರ್ತಿಭಾತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನೊದಲು ಕಟ್ಟಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಜೀವದ ಉಪಯೋಗವು ಕ್ರಮವರ್ತಿಯಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಸ್ಥ (-ಸ್ವಷ್ಟಿತ್ವ) ಸ್ವಭಾವವಿದೆ, ಅದುದರಿಂದ ಜ್ಞೀಯವನನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರೊಳಗೆ ತನ್ಯಾಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅದರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇಷ್ಟ ನಿಷ್ಟ ಭಾವಗಳೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವಾದಲ್ಲದೆ ಎಂದಾದರೊಮ್ಮೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ವಾಟಿದರೂ ವರ್ತಮಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೂ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವಾದಲ್ಲದೆ ನೊದಲು ಕಟ್ಟಿದೆ.

ಜೀವನೆನ್ನೆವರ ವಿಷಯವರಕನಿಹನನ್ನೆವರ ಜ್ಞಾನವನು ತೀಯನು ।

ಕೇವಲ ವಿಷಯವಿರಕ್ತಿಯಿಂ ಪುರಾತನ ಕರ್ಮದ ಕ್ಷಯ ಮಾಡಲಾರನು ॥ ೯ ॥

ಕಮಂಗಳ ಕ್ಯಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಕಟ್ಟಿದ ಕಮಂದ ಕ್ಯಾಯಮಾಡುವಲ್ಲಿ (ಸ್ವಸನ್ಯುವಾದ) ಜ್ಞಾನದ್ವೀ ಸಾಮಧ್ಯರ್ಥವಿರುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಸಹಿತವಾಗಿ ವಿಪಯಗಳ ತಾಯಿಗ ಮಾಡುವುದು ಶ್ರೀಷ್ಠವಿದೆ, ವಿಪಯಗಳನ್ನು ತಾಯಿಗಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನದ ಭಾವನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಸುತ್ತಿಲವಿದೆ. || ೪ ||

ಈಗ ಜ್ಞಾನದ, ಲಿಂಗಗ್ರಹಣದ ಹಾಗೂ ತಪಸ್ಸಿನ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಾಣಂ ಚರಿತ್ರೀಣಂ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣಂ ಚ ದಂಸಣವಿಹಣಂ ।

ಸಂಜಮಹಿಣೋ ಯ ತಪೋ ಜಜ ಚರಣ ಓರತ್ತಯಂ ಸವ್ಯ ॥ ೫ ॥

ಜ್ಞಾನಂ ಚಾರಿತ್ರೀಣಂ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣಂ ಚ ದರ್ಶನವಿಹಣಂ ।

ಸಂಯಮಹಿಣಂ ಚ ತಪಃ ಯಾದಿ ಚರಣ ನಿರಘರ್ಥಕಂ ಸರ್ವಮಾ ॥ ೬ ॥

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ :—ಒಂದುವೇಳೆ ಜ್ಞಾನವು ಚಾರಿತ್ರರಹಿತವಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಿರಘರ್ಥಕವಿದೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗದ ಗ್ರಹಣವು ದರ್ಶನರಹಿತವಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೂಡ ಸಿರಘರ್ಥಕವಿದೆ ಅದರಂತೆ ಸಂಯಮರಹಿತವಾದ ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ಸಿರಘರ್ಥಕವಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿರಘರ್ಥಕವಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ಯ :—ಹೇಯಂ ಉಸಾದೇಯದ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದ ತಾಯಿ-ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದ್ದರೆ ಆ ಜ್ಞಾನವು ನಿಷ್ಪತ್ತಿವಿದೆ, ಯಥಾಧ್ಯ ಶ್ರದ್ಧ್ಯಯಿಲ್ಲದ ವೇವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಅದು ಕೂಡ ನಿಷ್ಪತ್ತಿವಿದೆ, (ಸ್ವಾತಾನುಭೂತಿಯ ಬಲದಿಂದ) ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಚೇವಗಳ ವೇಲೆ ದರ್ಯಿಮಾಡುವುದು ಅದು ಸಂಯಮ ವಿದೆ ಇದಿಲ್ಲದೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಅಹಿಂಸಾದಿಗಳ ವಿಪಯಗಳವಾದಾಗ ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ನಿಷ್ಪತ್ತಿವಾಗುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆಯು ನಿಷ್ಪತ್ತಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಫಲವಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಾಣಂ ಚರಿತ್ರಸುದ್ಧಂ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣಂ ಚ ದಂಸಣವಿಸುದ್ಧಂ ।

ಸಂಜಮಹಿಣೋ ಯ ತಪೋ ಧೋಣಿ ವಿ ಮಹಾಘರ್ಥೋ ಹೋಽಿ ॥ ೬ ॥

ಜ್ಞಾನಂ ಚಾರಿತ್ರಕುದ್ಧಂ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣಂ ಚ ದರ್ಶನವಿಶುದ್ಧಮಾ ।

ಸಂಯಮಸಹಿತಂ ಚ ತಪಃ ಸೌತ್ರೀಕರುಸಿ ಮಹಾಘರ್ಥಂ ಭವತಿ ॥ ೭ ॥

ಜಾರಿತ್ವವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ಅದರಂತೆ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣವು ।

ವಿರಘರ್ಥವಿವೇ ಸಂಯಮವಿಲ್ಲದ ತಪಕ್ಕರಣ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವು ॥ ೮ ॥

ಜ್ಞಾನವದು ಜಾರಿತ್ವದಿಂ ಈದ್ದ ಲಿಂಗಗ್ರಹಣವದು ದರ್ಶನದಿಂ ವಿಶುದ್ಧ ।

ಹೇವ ಸಂಯಮಕರ್ತವಯತಪಸಲ್ಲವಿದ್ದರದು ಮಹಾಘರ್ಥಿಸಹಿತವಿದೆ ॥ ೯ ॥

ಅಥ್ರ : ಜ್ಞಾನವು ಕೂರಿತ್ತದಿಂದ ಕುದ್ದ ಮತ್ತು ಲಿಂಗವ ಗ್ರಹಣವೇ ದರ್ಶನದಿಂದ ಕುದ್ದ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮ ಸಹಿತವಾದ ತಪಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಸ್ವತ್ತು ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಮಹಾಘಲರೂ ಪರಿಶ್ರದ್ದಿ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಜ್ಞಾನವು ಸ್ವಲ್ಪ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕುದ್ದ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಘಲಸಿಗುವುದು ಮತ್ತು ಯಾಥಾರ್ಥ ಶ್ರದ್ಧೆಯೊಡನೆ ನೇನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಘಲ ನಿಗುವುದು. ಹೀಗೆಂದರೆ ಸಮ್ಮಾನದ ಸಹಿತ ಶ್ರಾವಕನಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದೆ ಮತ್ತು ಅದಿಲ್ಲದೆ ಮುನಿಯ ನೇನ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿಲ್ಲ, ಇಂದಿಯ ಸಂಯಮ ಸ್ತಾಪಿಸಂಯಮ ಸಹಿತವಾಗಿ ಉಪನಾಸ ನೊಡಲಾದ ತಪಸ್ಸು ಅಲ್ಲ, ಮಾಡಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ಘಲವು ನಿಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿವಯಾಭಿಲಾಸ ಹಾಗೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅಧಿಕ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಯಾವ ಘಲವು ನಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೬ ||

ಒಂದುನೇಣಿ ಯಾರಾದರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೂಡ ನಿವಯಾಸಕ್ರಾಗಿರುತ್ತದ್ದರೆ ಅವರು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಭ್ರಮಣ ನೂಡುತ್ತಾರೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಣಾಣಂ ಣಾಲಿಣಂ ಣಾರಾ ಕೇಂಕಾ ವಿಸಯಾಜಭಾವಸಂಸತ್ತಾ ।

ಹೀಂದಂತಿ ಚಾದುರಗದಿಂ ವಿಸಮಸು ವಿಮೋಹಿಯಾ ಮೂಳಧಾ ॥ ೭ ॥

ಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾತಾಪ್ಯ ನರಾಃ ಕೇಂಚಿತ್ ವಿಷಯಾದಿಭಾವಸಂಸತ್ತಾಃ ।

ಹೀಂದಂತೇ ಚತುರ್ಗತಿಂ ವಿಷಂತೀಷ್ಣು ವಿನೋಃಂತಾ ಮೂಳಧಾಃ ॥ ೭ ॥

ಅಥ್ರ :—ಅದೇನೋ ಮೂಳ ನೋಹೀ ಪುರುಷರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೂಡ ನಿವಯದ ರೂಪವಾದ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ರಾಗುತ್ತ ಚತುರ್ಗತಿರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ನೂಡುತ್ತಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಿವಯಗಳಿಂದ ವಿಮೋಹಿತರಾದ ಹೇಳಿ ಅವರು ಪುನಃ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತಾಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿವಯ-ಕಷಾಯಗಳಿಂದೇ ಸಂಸ್ಕಾರವಿದೆ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಡಿಕೊಂಡು ನಿವಯ-ಕಷಾಯಗಳಿನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ದಿದೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ಜ್ಞಾನವು ಕೂಡ ಅಜ್ಞಾನ ತಲ್ಲುನೇ ಇದೆ. || ೭ ||

ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಡಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೇ ಸಂಸಾರವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೀ ಪ್ರಾ ವಿಸಯಂವಿರತ್ತಾ ಣಾಣಂ ಣಾಲಿಣಂ ಭಾವಣಾಸಹಿದಾ ।

ಹೀಂದಂತಿ ಚಾದುರಗದಿಂ ತಪಗುಣಜುತ್ತಾ ಣ ಸಂದೇಹೋ ॥ ೮ ॥

ಜ್ಞಾನವನು ತಿಳಿದೋವಾಸರ ವಿಷಯಾದಿ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ರಾಗಾಗಿ ।

ಆ ನಾಲ್ಕುತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವನು ವಿಷಯಗಳಿಂ ವಿಮೋಹಿತಮೂತ್ತನು ॥ ೮ ॥

ಅದರಾ ವಿಷಯವಿರಕ್ತ ಜ್ಞಾನವನು ತಿಳಿದು ಭಾವವಾಹಿತವಾಗಿ ।

ಫೇದಿತನು ಚತುರ್ಗತಿಗಳನು ತಪ್ಪೇಗಳಿಂದ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಂದೇಹದಿಂ ॥ ೯ ॥

ಯೇ ಪುನಃ ವಿಷಯವಿರಕ್ತಾ� ಜಾಳನಂ ಜಾಳತ್ವಾ ಭಾವನಾಸಿಂತಾಃ ।
ಬ್ರಿಂದಂತಿ ಚರ್ಚಗರ್ತಿಂ ತಪೋಗುಣಯುಕ್ತಾ� ನ ಸಂದೇಹಃ ॥ ೮ ॥

ಅಥ್ರ :—ಯಾರು ಜಾಳನವನ್ನು ಶಿಳದುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಜಾಳನದ ಅನುಭವರೂಪವಾದ ಭಾವನೆಯೊಡನೆ ಇರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಗುಣ ಎಂದರೆ ಮೂಲಗುಣ ಉತ್ತರ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಚರ್ಚಗರ್ತಿರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಜಾಳನ ಪ್ರತ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಷಯ-ಕಣಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಜಾಳನದ ಭಾವನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೂಲಗುಣ ಉತ್ತರಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಂಸಾರದ ಅಭಾವ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿರೂಪವದ ನಿರ್ಮಾಲದೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಶೀಲಸಿಹಿತವಾದ ಜಾಳನರೂಪ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ॥ ೯ ॥

ಹೀಗೆ ಶೀಲಸಿಹಿತವಾದ ಜಾಳನದಿಂದ ಜೀವನು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದರ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನೀಗಳೇಂತುತ್ತಾರೆ,—

ಜಹ ಕಂಚಣಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ಧಮ್ಮಾಜಯಂ ಖಡಿಯಲವಣಲೇವೇಣ ।
ತಹ ಜೀವೋ ವಿ ವಿಸುದ್ಧಂ ಕಾಣವಿಸಲೆಲೇಣ ವಿಮಲೇಣ ॥ ೯ ॥

ಯಥಾ ಕಾಂಚನಂ ವಿಶುದ್ಧಂ ಧನುತ್ ಖಟಿಕಾಲಧಣಲೇವೇನ ।

ತಥಾ ಜೀವೋಽಸಿ ವಿಶುದ್ಧಃ ಜಾಳನವಿಸಲೆಲೇನ ವಿಮಲೇನ ॥ ೯ ॥

ಅಥ್ರ :—ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಂಚನ ಎಂದರೆ ಚಿನ್ನವು ಖಡಿಯ ಎಂದರೆ ಟಿಂಕಣಕಾರ ಮತ್ತು ಲವಣದ ಲೇಪದಿಂದ ವಿಶುದ್ಧ ನಿರ್ಮಾಲ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನು ಕೂಡ ವಿಷಯ-ಕಣಾಯಗಳ ಮಲದಿಂದ ರಹಿತವಾದ ನಿರ್ಮಾಲ ಜಾಳನರೂಪವದ ಜಲದಿಂದ ಪ್ರಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕರ್ಮರಹಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ, ವಿಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾಥ್ರ :—ಜಾಳನವು ಆತ್ಮನ ಮುಖ್ಯಗುಣವಿದ್ದರೂ ಅದು ಮಿಥ್ಯತ್ವ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಮುಲಿನವಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ಆ ಮಿಥ್ಯತ್ವ ವಿಷಯರೂಪವಾದ ಮಲವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಅದರ ಭಾವನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅದರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಕರ್ಮಗಳ ನಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತ ಚರ್ಚಣ್ಯಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಶುದ್ಧತ್ವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ದೃಷ್ಟಾಂತವಿದೆ ಅದನ್ನು ಶಿಳದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ॥ ೯ ॥

ಜಾಳನ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗುವುದು ಅದು ಜಾಳನದ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದು ಕುಪುರುಷನ ದೋಷವಿದೆಯಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಹೀಗೆ ಕವಕ ಶಿಫಿಕಲವಣಲೇವದಿಂದುಳ್ಳದರೆ ವಿಶುದ್ಧವಾಗುವುದು ।

ಹಾಗೆ ಜೀವಕೂಡ ನಿರ್ಮಾಲಿಜಾಳನರೂಪ ಸಲಿಲದಿಂ ವಿಶುದ್ಧವಾಗುವನು ॥ ೯ ॥

ಜಾಣಸ್ಯ ಇತ್ತಿ ದೋಸೋಃ ಕುಪ್ರಿಸಾಣಂ ವಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಣಂ |
ಜೇಃ ಜಾಣಗವ್ಯಿದಾ ಹೋಳಣಂ ವಿಸಮಸು ರಜ್ಞಂತಿ || ೧೦ ||

ಜಾಳಿನಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ದೋಸಃ ಕಾಪುರುಷಾಘಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ |
ಯೇಃ ಜಾಳಿನಗವಿಶಾಃ ಭೂತಾಘಿ ವಿಷಯೇಷ ರಜ್ಞಂತಿ || ೧೦ ||

ಅಥರ್ವ :—ಯಾವ ಪುರುಷರು ಜಾಳಿನದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾಗಿ ಜಾಳಿನಮಂದಬುದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಂಗು ತತ್ವಪ್ರಿಯಾಗಿ ಆದು ಈ ಜಾಳಿನದ ದೋಸವಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಕುಪುರುಷರಿದ್ದಾರೆ ಅವರ ದೋಷವಿದೆ.

ಭಾಬಾಥ್ರ :—ಜಾಳಿನದಿಂದ ಬಹಳಪ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಅದು ಈ ಜಾಳಿನದ ದೋಷವಿದೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಜಾಯಂ ದೇವರು ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಳಿನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅದು ಈ ಜಾಳಿನದ ದೋಸವಲ್ಲ, ಈ ಪುರುಷನು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ವಸಿದ್ದಾರೆನೇ ಮತ್ತು ಕುಪುರುಷನಿದ್ದಾರೆನೇ ಆವನ ದೋಷವಿದೆ. ಪುರುಷನ ಅದ್ವಿತೀಯ ದುಷ್ಪಿರುವಾಗ ಬುದ್ಧಿಯು ಕೆಟ್ಟುಮೋಗುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಜಾಳಿನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಆದರ ಮಂದಲ್ಲಿ ಮತ್ತುನಾಗಿ ವಿಷಯ-ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ದೋಷವು ಅಪರಾಥಸ್ವ ಪುರುಷನಿದ್ದದೆ, ಜಾಳಿನದ್ದಿಲ್ಲ-ವಸ್ತುವು ಹೇಗೆದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದೇ ಜಾಳಿನದ ಕಾರ್ಯವಿದೆ ಅನಂತರ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಪುರುಷನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂಬು ದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. || ೧೦ ||

ಪುರುಷನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಿವಾಣಿವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜಾಣೇಣ ದಂಸಕೇಣ ಯಂ ತವೇಣ ಚರಿವಣ ಸಮೃಸಹಿವಣ |
ಹೋಯದಿ ಪರಿಣಿವಾಢಾಣಂ ಜೀವಾಣ ಚರಿತ್ತಸುದಾಢಾಣಂ || ೧೧ ||

ಜಾಳಿನೇನ ದರ್ಶನೇನ ಚ ತಪಸಾ ಚಾರಿತ್ರೇಣ ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಸಹಿತೇನ |
ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪರಿಸಿವಾಣಂ ಜೀವಾಣಾಂ ಚಾರಿತ್ರಕುದಾಳಾಸಾರ್ || ೧೧ ||

ಅಥರ್ವ :—ಸಮೃಕ್ತಪ್ರಭಾವಸಹಿತ ಜಾಳಿನ ದರ್ಶನ ತಪಸ್ಯಾಗಳ ಉಚಿತರಣೆಯಾದಾಗ ಚಾರಿತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಸಿದೆ ಸಿವಾಣಿದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾಳಿನದಿಂದ ಗರ್ವಿತರಾಗಿ ಇವರು ವಿಷಯಗಳೇಷಗೆ ರಂಜಿಸುವರು |
ಜಾಳಿನದ ದೋಷವಿಲ್ಲದು ಕಾಪುರುಷರ ಮೇಣ್ಣಂದಬುದ್ಧಿಗಳ ದೋಷವಿದೆ || ೧೧ ||

ಶವಕಿತವಂತಿವಾದ ಜಾಳಿನ ದರ್ಶನ ತಪವಳ್ಳಿದೆ ಜಾರಿತ್ತದಿಂದ |
ಶವಮಿಸಂಪುದು ಪರಿಸಿವಾಣ ಜಾರಿತ್ತಪುದ್ಧರಾದ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ || ೧೧ ||

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಸಮೃದ್ಧಿಸಿಹಿತವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನ ತಪಸ್ಸಿಗಳ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚಾರಿತ್ರಯ ಕುದ್ದಾಗಿ ರಾಗ-ದ್ಯೇವದ ಭಾವಗಳು ಅಳಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೆ, ಆಗ ಜೀವನು ನಿರ್ವಾಣ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ; ಇದು ಮಾರ್ಗವಿದೆ. || ೧೧ || [ತಪ = ಶುದ್ಧಿಸಿಹೋಗಿಸಿದ ಮುಸಿತನ, ಇದು ಇದ್ದರೆ ಇವುತ್ತಿರದು ಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯವಹಾರ ಭೇದಗಳವೇ.]

ಶೀಲದ ಮುಖ್ಯಶಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಸಿಯಮದಿಂದ ಇವನಿಗೇ ನಿರ್ವಾಣವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಶೀಲಂ ರಕ್ಷಿಂತಾಜಂ ದಂಸಣಸುದ್ಧಾಜಂ ದಿಧಚರಿತಾಜಂ ।

ಅತ್ಯಿ ಧುವಂ ಹೊವ್ಯಾಜಂ ವಿಸರುಸು ವಿರತ್ತಚಿತಾಜಂ ॥ ೧೨ ॥

ಶೀಲಂ ರಕ್ಷಿತಾಂ ದರ್ಶನಶುದ್ಧಾಜಾಂ ದೃಢಜಾರಿತಾರೂಣಾಮಾ ।

ಅಸ್ತಿ ಧುರಮಂ ನಿರ್ವಾಣಂ ವಿಷಯೇಷು ವಿರಕ್ತಚಿತಾಜಾಮಾ ॥ ೧೩ ॥

ಅರ್ಥ :—ಯಾವ ಪುರುಷರ ಚತ್ತುವು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಿವಿದೆ, ಶೀಲದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ದರ್ಶನದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾರ ಚಾರಿತ್ರಯ ದೃಢವಿದೆ ಅಂಥ ಪುರುಷರಿಗೆ ಧುರ ಎಂದರೆ ಸಿಯನು ದಿಂದ-ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನಿರ್ವಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಾಗುವುದೇ ಶೀಲದ ರಕ್ಷಣೆಯಿದೆ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರು ಶೀಲದ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಸಮೃದ್ಧಿರ್ಹನವೇ ಶುದ್ಧಿಸಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಯ ಅತಿಜಾರವಿಲ್ಲದೆ ಶುದ್ಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವಂಥ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಿಯನುದಿಂದ ನಿರ್ವಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೀರುವವರ ಶೀಲವು ಕೆಡುವುದರಿಂದ ದರ್ಶನವು ಶುದ್ಧವಾಗದೆ ಚಾರಿತ್ರಯ ಶಿಧಿಲವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿರ್ವಾಣವು ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಶೀಲನೇ ಮುಖ್ಯನಿದೆ. || ೧೪ ॥

ಇನ್ನೂ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಾಗದವನು ‘ಮಾರ್ಗ’ವು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಾಗುವರೂವನೇ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ವಿಷಯ ಸೇವನೆಯೇ ‘ಮಾರ್ಗ’ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವವನ ಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ನಿರ್ಭರಕವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ವಿಸರುಸು ಮೋಹಿದಾಜಂ ಕಹಿರುಂ ಮಗ್ನಂ ಪಿ ಇಟ್ಟಿದರಿಸಿಣಂ ।

ಉಮ್ಮಗ್ನಂ ದರಿಸಿಣಂ ಣಾಜಂ ಪಿ ಹೆರತ್ತಿರುಂ ತೇಸಿಂ ॥ ೧೫ ॥

ಯಾರು ಶೀಲರಕ್ಷಿಪರು ಯಾರ ದರ್ಶನಕುದ್ದಿದ್ದು ದೃಢಜಾರಿತ್ತವಿದೆ |

ಯಾರು ವಿಷಯವಿರಕ್ತಿಷತ್ತರಿಕರವರ್ಗೆನಿಶ್ಚಯಿವಿರ್ವಾಣಮಷ್ಟುದು || ೧೬ ||

ಇವುದರಿಂಗಳು ಮಾರ್ಗದರಿಹರು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತರಿದ್ದು ಶಕ |

ಸ್ವಷ್ಟಿ ಉಖ್ಯಾಗ್ನಿದರ್ಶಿಸುವವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಕೂಡ ನಿರ್ಭರಕವಿದೆ || ೧೭ ||

ವಿಷಯೀಳು ಮೋಹಿತಾನಾಂ ಕಥಿತೋ ಮಾಗೋಽಂಸಿ ಇಪ್ಪದರ್ಶಿನಾಂ ।

ಉನ್ನಾಗ್ರಂ ದರ್ಶಿನಾಂ ಜ್ಞಾನಮುಖಿ ನಿರಧರಕಂ ತೇಣಾಮರ್ ॥ ೮೫ ॥

ಅರ್ಥ :—ಇಪ್ಪಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವಂಥು ಜ್ಞಾನೀ ಪುರಾಣರು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ವಿಮೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ಈತ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ಉನ್ನಾಗ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವಂಥುವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಈತ ನಿರಧರವಿದೆ.

ಭಾಬಾರ್ಥ :—ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೀಲದಲ್ಲಿ ವಿಚೀಳಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಜ್ಞಾನವಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವು ಕಟ್ಟಿಸ್ತೋದಾಗಿ ಶೀಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿಶೇಷವಿದೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುಪ್ಪದೇನೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂದಾದರೂಮ್ಮೆ ಚಾರಿತ್ರ್ಯನೇಹದ ಉದಯ ದಿಂದ (ಉದಯವಹದಿಂದ) ವಿಷಯಗಳು ಬಿಟ್ಟಿಸ್ತೋಗದವರೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮೋಹಿತವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆಯನ್ನು ವಿಷಯಗಳ ತಾಗರೂಪವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುವವಸ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಈತ ಅಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಈಮಾರ್ಗರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಡುವವಸ್ತಿಗೆ ವಿಷಯ ಸೇವನೆಯನ್ನೇ ಸುಮಾರ್ಗವಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವವಸ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಈತ ನಿರಧರಕವೇ ಇದೆ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈತ ನಿರಧರಿಸಿಸುವಂಥವನ್ನು ಜ್ಞಾನವಂಥದು? ಅವನ ಜ್ಞಾನವು ವಿಧ್ಯಾಜ್ಞಾನವಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಆಶಯವೇನೆಂದರೆ—ಸಮೃದ್ಧಿಸೂತನಾದ ಅವರತ ಸಮೃದ್ಧಿಸ್ಯಯು ಒಳ್ಳೆಯವ ನಿದ್ವಾನೆ ಏಕೆಂದರೆ ಸಮೃದ್ಧಿಸ್ಯಯು ಈಮಾರ್ಗದ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ (ಚಾರಿತ್ರದ ದೋಷದಿಂದ) ಚಾರಿತ್ರವೇಹದ ಉದಯವು ಪ್ರಬಲವಿರುವವರೆಗೆ ವಿಷಯಗಳು ಬಿಡದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರತ ನಿದ್ವಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾವನು ಸಮೃದ್ಧಿಸ್ಯಯೀಲ್ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಿಕಾಳವಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಆಜರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು, ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವನು ಮತ್ತು ಈಮಾರ್ಗದ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವನಿಲ್ಲ, ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆಯು ನಿರಧರಿಸಿದೆಯಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುಬೇಕು. ॥ ೮೬ ॥

ಉನ್ನಾಗ್ರದ ಪ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾಡುವಂಥವರು ಈಮಾತ ಈಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಬಹಳಮ್ಮುಕ್ತಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈತ ಶೀಲವುತ್ತಜ್ಞಾನದಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ವಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅರಾಧನೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಕುಮರುಕುಸುಂದಪಸಂಸಾ ಜಾಣಿತಾ ಬಹುವಿಹಾಜಂ ಸತ್ತಾಜಂ ।

ಸೀಲವದಣಾಣರಹಿದಾ ಈ ಯಾ ತೇ ಆರಾಧಯಾ ಹೋಂತಿ ॥ ೮೭ ॥

ಕುಮತಕುಶುತಪರಕಂಸಕಾಃ ಜಾಸಂತೋ ಬಹುವಿಧಾನಿ ತಾಸ್ತಾಜಿ ।

ಶೀಲವುತ್ತಜ್ಞಾನರಹಿತಾ ಸ ಸ್ವಪಿಂ ತೇ ಆರಾಧಕಾ ಭವಂತಿ ॥ ೮೮ ॥

ಪರಿವಿರುದ ಕಾಸ್ತ್ರಗಳ ತಿಳಿದರು ಕುಮತ-ಕುಶುತಪರಕಂಸರು ।

ಶೀಲವುತ್ತಜ್ಞಾನರಹಿತಿರುವರು ತಾವೆ ನಿಷದಿ ಆರಾಧಕರಿಷ್ಠಿ ॥ ೮೯ ॥

ಅಥರ್ವ :—ಯಾರು ಹಲವು ಪ್ರಕಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕುಪುತ್ತ ಕುಪುತ್ತ ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಂಬಿ ಮಾಡುವಂಥಂತಹರಿದ್ವಾರೆ ಅವರು ಶ್ರೀಲಂಕಾದಿಂದ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ವಾರೆ ಅವರು ಇವುಗಳ ಆರಾಧಕರಿಲ್ಲ.

ಭಾವಾಥರ್ವ :—ಯಾರು ಬಹುಶಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಹುಶಸ್ಯ ಜ್ಞಾನವನನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಕುಪುತ್ತ ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಂಬಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕುಪುತ್ತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗವಿದೆ, ಸ್ತ್ರೀತಿಯಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಂಬಿ ಮಾಡುತ್ತಾರಿಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಮತ್ತು ಇವಂತೂ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮವಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ಮಿಥ್ಯೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ನಿವಯ-ಕಾಣಿಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಲಂಕಾರೆ ಅದೂ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ, ವೃತಗಳೂ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ, ಎಂದಾದರೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರತಾಚರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಿತ್ವರೂಪವಿರುವುದರಿಂದ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರದ ಆರಾಧನೆಯಿಲ್ಲವರಿಲ್ಲ, ಮಿಥ್ಯಾದ್ವಷ್ಟಿಯಿದ್ವಾರೆ.

ಒಂದುವೇళೆ ಸುಂದರರಾಷ್ಟು ಹೊದಲಾದ ಸಾಮಾಗಳನ್ನು ಸ್ತುಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಲರಹಿತ ನಾಗಿದ್ವರೆ ಅವನ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವು ನಿರಭರಕವಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ರೂಪಸಿರಿಗವ್ವಿದಾಣಂ ಜುವ್ಯಾಳಾವಣ್ಣ ಕಂತಿಕಲಿದಾಣಂ |

ಸೀಲಗುಣವಚ್ಚಿದಾಣಂ ಓರತ್ತಯಂ ಮಾಣಂಸಂ ಜಮ್ಮು || ೧೫ ||

ರೂಪಶ್ರೀಗವ್ವಿತಾನಾಂ ಯೋವನಲಾವಣ್ಣಕಾಂತಿಕಲಿತಾನಾಮ್ |

ಸೀಲಗುಣವಚ್ಚಿತಾನಾಂ ನಿರಭರಕಂ ಮಾನುಷಂ ಜನ್ಮು || ೧೬ ||

ಅಥರ್ವ :—ಯಾವ ಪುರುಷರು ಯೋವನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ವಾರೆ ಮತ್ತು ಹಲವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರಿಯವೇನಿಸಿರುವಂಥ ಲಾವಣ್ಯ ಸಹಿತರಿದ್ವಾರೆ, ಶರೀರದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ-ಸ್ತುಭೀಯಿಂದ ಮಂಡಿತರಿದ್ವಾರೆ ಮತ್ತು ಸುಂದರರಾಷ್ಟು ಲಷ್ಟ್ಯೋ ಸಂಪತ್ತಿಸಿಂದ ಗರ್ವಿತರಿದ್ವಾರೆ, ಮದೊನ್ನೆತ್ತರಿದ್ವಾರೆ, ಅದರೆ ಅವರು ಶ್ರೀಲ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿದ್ವಾರೆ ಅವರುಗಳ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ನಿರಭರಕವಿದೆ.

ಭಾವಾಥರ್ವ :—ಯಾರು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸ್ತುಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಲದಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ವಾರೆ, ವಿವಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿರಿದ್ವಾರೆ, ಸಮೃದ್ಧಿಕಾರಣ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರ ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ವಾರೆ ಮತ್ತು ಯೋವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕರೀರದ ಲಾವಣ್ಯತೆ ಕಾಂತಿರೂಪವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಧನ-ಸಂಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಗರ್ವದಿಂದ ಮದೊನ್ನೆತ್ತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು, ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಕಾರಣಾಗಿಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲ-ಸಂಯುವುಗಳನ್ನು ಸಾಲಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಿತ್ತು ಅದನ್ವಂತೂ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು.

ಉ ರೂಪಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ಯೋವನಯತರು ರೂಪವನಂಪತ್ತುಗೇಂದ ಗರ್ವಿತರು |

ಶ್ರೀಲಗುಣಗೇಂ ವಚ್ಚಿತರಿದ್ವರೆ ನಿರಭರಕವಿದೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮವು || ೧೭ ||

ಈ ಮೊದಲಿನ ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುಮತ್-ಕುಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವಂಥವನೆ ಜಾಣಿಸುವು ನಿರಭರಕವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಅದರಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ರೂಪು ಮೊದಲಾದವರುಗಳ ಗರ್ವಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಮಿಥಾತ್ಮದ ಚಿಹ್ನಗಳನ್ನೆ ಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ವ ಮಾಡುವವನನನ್ನು ಮಿಥಾತ್ಮ ಸ್ವಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಅದರಂತೆ ಲಷ್ಟೀ ರೂಪು ಯಾವೆನೆ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮಂಡಿತನಾಗಿದ್ದು ಶೀಲರಹಿತನಾಗಿ ವ್ಯಾಖಿಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನ ನೀಂದೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. || ೧೧ ||

ಬಹಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜಾಣಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಶೀಲನೇ ಉತ್ತಮವಿದೆಯಂಬುದನ್ನಿಂದೀಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ವಾಯುರಣಭಂದವಜಸೇಸಿಯವವಯಾರಣಾಯಸತ್ತೇಽಸು ।

ವೇದೇಣಾ ಸುದೇಸು ಯಂ ತೇಸು ಸುಯಂ ಉತ್ತಮಂ ಸೀಲಂ ॥೧೨॥

ವಾಯುಕರಣಭಂದೋನ್ವೇತೇಷಿಕವ್ಯವಹಾರನಾಯಾಯಾಸ್ತ್ರೇಷು ।

ವಿಧಿತಾಯ ರುತೇಷು ಚ ತೇಷು ಶುರುತಂ ಉತ್ತಮಂ ಶೀಲನಾ ॥ ೧೨ ॥

ಅಧ್ರ್ಯ :— ವಾಯುಕರಣ ಭಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಷಿಷಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ನಾಯಾಜಾಸ್ತ್ರ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶುರುತ ಎಂದರೆ ಜನಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಆ ವಾಯುಕರಣ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮತ್ತು ಶುರುತ ಎಂದರೆ ಜನಾಗಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಕೂಡ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲವಿರುವುದೇ ಉತ್ತಮವಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ರ್ಯ :— ವಾಯುಕರಣ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜನಾಗಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೂಡ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲನೇ ಉತ್ತಮವಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯಧಿವಿದೆ, ಉತ್ತಮವಿಲ್ಲ. || ೧೨ ||

ಶೀಲಗುಡಿಂದ ಮಂಡಿತರಾಗಿರುವವರು ದೇವಗಳಿಗೂ ವಲ್ಲಭರಿದ್ವಾರಂಬುದನ್ನು ಆಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸೀಲಗುಡಮಂಡಿದಾಣಂ ದೇವಾ ಭವಿಯಾಣ ವಲ್ಲಭಾ ಹೋಽಂತಿ ।

ಸುದವಾರಯವಲುರಾ ಣಂ ದಂಸ್ವೀಲಾ ಅಷ್ಟಿಲಾ ಲೋಹಿ ॥ ೧೨ ॥

ಶೀಲಗುಡಮಂಡಿತಾಣಂ ದೇವಾ ಭವಾಯಾಣ ವಲ್ಲಭಾ ಭವಂತಿ ।

ಶುರುತಪಾರಗಪ್ರಚೇರಾಃ ಣಂ ದುಃಖಿಲಾ ಅಲ್ಪಾ ಲೋಹಿ ॥ ೧೨ ॥

ಅಧ್ರ್ಯ :— ಯಾವ ಭವ್ಯವಾತ್ತಾಣಗಳು ಶೀಲ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಧಿವಾ ಶೀಲ ಗುಣದಿಂದಲೇ ಮಂಡಿತರಿದ್ವಾರೆ ಅವರು ದೇವರಿಗೂ ವಲ್ಲಭರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಂಥ

ವಾಯುಕರಣ ಭಂದನ್ನು ವಾಯು ವ್ಯಕ್ತಿಷಿಷಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ಮೇಣ್ಣತ ಮೊದಲಾದ ।

ಕರಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನವಿದ್ವರು ಕೂಡ ಶೀಲವೇ ಉತ್ತಮವಿರುವುದು ॥ ೧೨ ॥

ಆ ಶೀಲಗುಡಮಂಡಿತಾದ ಶವ್ಯರಿಗೆ ದೇವ ಶಹಾಯಕರಾಗುವರು ।

ಕುಶೀಲರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಷ್ಯರಿದರು ಕೃತಪಾರಂಗತರಿದ್ವರವರು ॥ ೧೨ ॥

ಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಯಾರು ಶ್ರುತಿಪಾರಗೆ ಎಂದರೆ ಇಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕೊನೆ ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ ಜನ್ಮಾಂದು ಅಂಗಗಳ ವರೆಗೆ ಓದಿದೆಂಥರು ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶೀಲಗುಣದಿಂದ ರಹಿತರಿದ್ದಾರೆ, ದೂರೀಲಿ ರಿದ್ದಾರೆ, ವಿವರ್ಯಾ-ಕಷಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ‘ಅಭ್ಯರ್ಥಿ’ ಎಂದರೆ ನ್ಯಾನರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ತ್ರಿಯರಲ್ಲಿವೆಂದ ಹೇಳೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಿಂದ ಸಹಾಯಕರಾಗುವರು?

ಭಾವಾಧ್ರೀ :— ಬಹುತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವಿವರಾಸಕ್ತಿನಿದ್ದರಿ ಅವಸ್ಥಿಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯಕರಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಕಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಶೀಲಗುಣದಿಂದ ಮಂಡಿಕೆನಿದ್ದರಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವು ಅಭ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವಸ್ಥಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಉಪಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆಂದ ಹೇಳೆ ಮನುಷ್ಯರಂತೂ ಸಹಾಯಕರಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಶೀಲಗುಣವುಷ್ಟವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ತ್ರಿಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. || ೧೮ ||

ಶೀಲವುಷ್ಟವರು ಸುಶೀಲವುಷ್ಟವರು ಮನುಷ್ಯಭವದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕವಿದೆ, ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸವ್ಯೇ ವಿ ಯ ಪರಿಹೀಡಾ ರೂಪವಿರೂಪಾ ವಿ ಪಡಿದಸುವಯಾ ವಿ |

ಸೀಲಂ ಜೇಸು ಸುಸೀಲಂ ಸುಜೀವಿದಂ ವರಾಣಿಸಂ ತೇಸಿಂ || ೧೯ ||

ಸರ್ವೇಽಸಿ ಚ ಪರಿಹೀನಾಃ ರೂಪವಿರೂಪಾ ಆಷಿ ಪತಿತಸುವಯಾಸೋಽಸಿ |

ಶೀಲಂ ಯೀಷು ಸುಶೀಲಂ ಸುಜೀವಿದಂ ವಾಸುಷ್ಯಂ ತೇಷಾಪರ್ || ೨೦ ||

ಅಧ್ರೀ :— ಯಾರು ಎಲ್ಲ ಶ್ರಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳರಿದ್ದಾರೆ, ಕುಳಾದಿಗಳಿಂದ ನ್ಯಾನರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರೂಪವಿರೂಪರಿದ್ದಾರೆ ಸುಂದರರಿಲ್ಲ, ‘ಪತಿತಸುವಯಾಸಿ’ ಎಂದರೆ ಅವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸುಂದರರಿಲ್ಲ, ವೃದ್ಧರಾಗಿ ಹೊಗಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಶೀಲ, ಸುಶೀಲವಿದೆ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಉತ್ತಮವಿದ್ದಾರೆ, ಕಷಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಶೀನ್ರ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಅವರ ಮನುಷ್ಯತನವು ಸುಜೀವಿತವಿದೆ, ಬದುಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆ.

ಭಾವಾಧ್ರೀ :— ಯಾರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ನ್ಯಾನರಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ವಭಾವವು ಉತ್ತಮವಿದೆ, ವಿವರ್ಯಾ-ಕಷಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರು ಉತ್ತಮರೇ ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಮನುಷ್ಯಭವವು ಸಾರ್ಥಕವಿದೆ, ಅವರ ಜೀವನವು ಶ್ರತಂಸೆಗಿ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. || ೨೧ ||

ಎನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿನ ಅವಲ್ಲವೂ ಶೀಲದ ಪರಿವಾರವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಜೀವದಯಾ ದಮು ಸಚ್ಚಂ ಅಚೋರಿಯಂ ಬಂಭಚೇರಸಂತೋಸೇ |

ಸಮೃದ್ಧಂಸಣ ಜಾಣಂ ತಜಿ ಯ ಸೀಲಸ್ ಪರಿವಾರೋ || ೨೨ ||

ಪರಿಹೀನರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ರೂಪವಿರೂಪಮೇಷ್ಟಿತಪ್ಪಾಯವಿದ್ದರು ಶತ |

ಯಾರ ಶೀಲ ಸುಶೀಲವಿದೆಯವರ ಮನುಷ್ಯತನವು ಸುಜೀವಿತವಿದೆ || ೨೩ ||

ಜೀವದಯೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದಮನ ಶತ ಅಸೇಯ ಬ್ರಹ್ಮಜಯ ಸಂತೋಷ |

ಇವಲ್ಲದೆ ಸಮೃಗ್ಂಕನ ಜ್ಞಾನ ತರಗಳು ಶೀಲದ ಪರಿವಾರವಿದೆ || ೨೪ ||

ಜೀವದಯೂ ದಮುಃ ಸತ್ಯಂ ಅಚೋರ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಸಂತೋಷಂ ।

ಸಮೃದ್ಧಿಕರನಂ ಜಾಳಿನಂ ತಪಶ್ಚ ಶೀಲಸ್ಯ ಪರಿವಾರಃ ॥ ೧೯ ॥

ಅರ್ಥ :—ಜೀವದಯು, ಇಂದಿಯಗಳ ಸಿಗ್ರಹ, ಸತ್ಯ, ಅಚೋರ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಸಂತೋಷ, ಸಮೃದ್ಧಿಕರನ, ಜಾಳಿನ, ತಪಸ್ಯ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲವು ಶೀಲದ ಪರಿವಾರವಿನೆ

ಭಾಬಾರ್ಥ :—ಶೀಲಸ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹೆಸರಿದೆಯಿಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಮಿಥಾತ್ಸ್ಯ ಸಹಿತ ಕಣಾಯರೂಪವಾದ ಜಾಳಿನದ ಪರಿಣಿಯು ಅದು ದುಃಶೀಲವಿದೆ; ಇದನ್ನು ಸಂಸಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಬದಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗುವುದು ಅದು ಸುಶೀಲವಿದೆ, ಇದನ್ನು ವೋಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವದಯು ಮೊದಲಾದುವನನ್ನು ಗಾಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾರೆ ಅವಲ್ಲವೂ ಸುಶೀಲದ ಪರಿವಾರವಿವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಸಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಬದಲಾದಾಗ ಸಂಸಾರ ದೇಹ ದಿಂದ ವ್ಯರಾಗವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ವೋಕ್ಕೆದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಾದಾಗಲೇ ಸಮೃದ್ಧಿಕರನ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಣಾಮ ಗಳಾಗುವವು, ಪುನಃ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕೃತಿಗಳಾಗುವವು ಅನೆಲ್ಲವೂ ಮೋಕ್ಷದ ಸಮೃದ್ಧಿ ವಾಗಿಗೆ ಇದೇ ಸುಶೀಲವಿದೆ. ಸಂಸಾರದ ಕೊನೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿದವರಿಗೆ ಸಂಸಾರದ ಭೂನಾಣವೇ ಇದೆಯಿಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ॥ ೧೯ ॥

ಶೀಲನೇ ತಪಸ್ಯ ಮೊದಲಾದುವಿನೆಯೆಂದು ಈಗ ಶೀಲದ ನುಹಿನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಸೀಲಂ ತಪೋವಿಸುದ್ದಂ ದಂಸಣಸುದ್ದಿಃ ಯ ಣಾಣಸುದ್ದಿಃ ಯ ।

ಸೀಲಂ ವಿಸಯಾಣ ಅರ್ಥಿ ಸೀಲಂ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ಸೋಽವಾಣಂ ॥ ೨೦ ॥

ಶೀಲಂ ತಪಃ ವಿಶುದ್ಧಂ ದರ್ಕಾನೆತುದಿಭಿತ್ತಃ ಜಾಳಿನರುದಿಭಿತ್ತಃ ।

ಶೀಲಂ ವಿಷಯಾಣಾನುರಿಃ ಶೀಲಂ ನೋಕ್ಕೆಸ್ಯ ಸೋಽಭಾನವರ್ಣಃ ॥ ೨೦ ॥

ಅರ್ಥ :—ಶೀಲವೇ ವಿಶುದ್ಧವಾದ ಸಿಮುಳ ತಪಸ್ಯ ಇದೆ, ಶೀಲವೇ ದರ್ಕಾನೆದ ಕುದ್ದತೆಯಿದೆ, ಶೀಲವೇ ಜಾಳಿನದ ಕುದ್ದತೆಯಿದೆ, ಶೀಲವೇ ವಿಷಯಗಳ ಕತ್ತುವಿದೆ ಮತ್ತು ಶೀಲವೇ ನೋಕ್ಕದ ಸೋಽಭಾನವಿದೆ.

ಭಾಬಾರ್ಥ :—ಜೀವ ಅಜೀವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜಾಳಿನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರೊಳಗಿಂದ ಮಿಥಾತ್ಸ್ಯ ಮತ್ತು ಕವಾಯಗಳ ಅಭಾವ ಮಾಡುವುದು ಅದು ಸುಶೀಲವಿದೆ, ಅದು ಆತ್ಮನ ಜಾಳಿನಸ್ಯಭಾವವಿದೆ, ಆ ಸಂಸಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಾಶಗೊಂಡು ಮೋಕ್ಷಸಮೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದಾಗ ಈ ಶೀಲಕ್ಕೇನೇ ತಪಸ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳವೇ. ಸಿಮುಳ ತಪಸ್ಯ, ಕುದ್ದ ದರ್ಕಾನೆ-ಜಾಳಿನ, ವಿಷಯ-ಕಣಾಯಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದು, ಮೋಕ್ಷದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇವೆಲ್ಲವು ಶೀಲನಾಮದ ಅರ್ಥಗಳವೇ. ಹೀಗೆ ಶೀಲದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಕೇವಲ ನುಹಿಮೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ಈ ಎಲ್ಲ ಭಾವಗಳ ಅವಿಭಾವಿತನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ॥ ೨೦ ॥

ವಿಷಯರೂಪದ ವಿವರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಿದೆಯಿಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಶೀಲವು ವಿಶುದ್ಧ ತಪಸ್ಯ ದರ್ಕಾನೆದ ಕುದ್ದತೆ ಜಾಳಿನರ ಕುದ್ದತೆಯಿದೆ ।

ಶೀಲವು ವಿಷಯಗಳ ಕತ್ತುವಿದ್ದು ಶೀಲವು ಮೋಕ್ಷದ ಸೋಽಭಾನವಿಂದು ॥ ೨೦ ॥

ಜಯ ವಿಸಯಲುದ್ದ ವಿಸದೋ ತಹ ಧಾವರಜಂಗಮಾಡಾ ಫೋರಾಣಂ |
ಸವೈಸಿಂ ಪಿ ವಿಕಾಸದಿ ವಿಸಯವಿಸಂ ದಾರುಣಂ ಹೋತ್ತಾ || ೨೧ ||

ಯಾಧಾ ವಿಷಯಲುಬ್ಧಃ ವಿಷದಃ ತಥಾ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾನ್ ಫೋರಾನ್ |
ಸನಾಣನ್ ಅಷಿ ವಿನಾಶಯತಿ ವಿಷಯವಿಷಂ ದಾರುಣಂ ಭವತಿ || ೨೨ ||

ಅರ್ಥ :—ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ವಿಷಯ ಸೇವನೆಯಾದ ವಿಷವು ವಿಷಯಲುಬ್ಧಃ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ವಿಷ ಕೊಡುವಂಥಿದೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಫೋರೆ ತೀವ್ರ, ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ವಿಷವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ತ್ರಾಣಿಗಳ ವಿನಾಶಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳ ವಿಷವು ಉತ್ಸ್ವಷ್ಟವಿದೆ ತೀವ್ರವಿದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :—ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಆನೆ, ಮತ್ತ್ಯ, ಭ್ರಮರ, ಪತಂಗ ಮೊದಲಾದ ಜೀವಗಳು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಬಿವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳ ವರವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಥಾವರದ ವಿಷಮಾಡಬೇಕಂದು ಕಾರಿ ಸೋಧು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮತ್ತು ಜಂಗಮದ ವಿಷಮಾಡ ಸರ್ವ ಫೋರೆಯರಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಷಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರಾಣಿಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳ ವಿಷವು ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಿದೆ. || ೨೩ ||

ಈಗ ಇದರದೇ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷದ ವೇದಸ್ನೇಹಿಂದಂತೂ ಒಂದುಬಾರಿ ಸಾಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಸಂಶಾರದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೀದು ವಿಷಯಗಳ ವಿಷದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ವಾರಿ ಏಕ್ ಮೀರ್ ಯ ಜಮ್ಮೇ ಮರಿಜ್ಞ ವಿಸವೇಯಣಾಹದೋ ಜೀವೋ |
ವಿಸಯವಿಸಪರಿಹಯಾ ಣಂ ಭವುಂತಿ ಸಂಸಾರಕಂತಾರೇ || ೨೪ ||

ವಾರೇ ಏಕಸ್ಯಿನ್ ಚ ಜನ್ಮನಿ ಗಚ್ಚಿತ್ ವಿಷವೇದನಾಹತಃ ಜೀವಃ |
ವಿಷಯವಿಷವರಿಹತಾ ಭ್ರಮಣತಿ ಸಂಸಾರಕಾಂತಾರೇ || ೨೫ ||

ಅರ್ಥ :—ವಿಷದ ವೇದಸ್ನೇಹಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಜೀವವಂತೂ ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ವಿಷಯರೂಪದ ವಿಷದಿಂದ ನಷ್ಟವಾದ ಜೀವವು ಆತಿರೆಯವಾಗಿ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಶಾರರೂಪದ ವನಿದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. (ಪುಣಿದ ಮತ್ತು ರಾಗದ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ವಿಷಯ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆ.)

ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳ ಶ್ರೀಋರ ವಿಷವು ನಷ್ಟಮಾಡುವುದು ಶಕಲರನು |
ಆ ವಿಷಯಲುಬ್ಧಃ ವಿಧಾತಕವಿದ್ಯಾ ವಿಷಯವಿಷ ಅರ್ಥಾದ್ವಾದಿದೆ || ೨೬ ||

ವಿಷವೇದನರಿಂದ ದತನಾದ ಜೀವನೊಂದೆ ಓಾರಿ ಮರಣಮೊಂದಿದರೆ |
ವಿಷಯವಿಷದಿಂ ದತನಾದ ಜೀವ ಸಂಸಾರಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವನು || ೨೭ ||

ಭಾವಾರ್ಥ :— ಅನ್ಯ ಸರ್ವ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿಷಕ್ಕೆಂತ ವಿಷಯಗಳ ವಿಷವು ಪ್ರಬಲವಿದೆ. ಇವುಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಹಳವ್ಯಾಖ್ಯಾ-ಮರಣಗಳಾಗುವಂಥ ಕರ್ಮಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ. || ೨೫ ||

ವಿಷಯಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ಉರವನು ವೇಯಕಾಂತ ತಿರಿಕ್ಕುಪು ಮಾಡಿವೇಸು ದುಕ್ಕಾಣಂ !

ದೇವೇಸು ವಿ ದೋಹಗ್ಗಂ ಲಹಂತಿ ವಿಸಯಾಸಿಯಾ ಜೀವಾ || ೨೬ ||

ಸರಕ್ಕೇಷು ನೇದನಾಃ ತಿಯ್ಯಕ್ತು ಮಾನುಷೇಷು ದುಃಖಾನಿ !

ದೇವೇಷು ಅಧಿ ದಾಭಾಗ್ಯಂ ಲಭಂತೇ ವಿಷಯಾಸಕಾತ್ ಜೀವಾ : || ೨೭ ||

ಅರ್ಥ : ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿರಾದ ಜೀವರುಗಳು ಸರಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ತಿಯ್ಯಂಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸನ್ಮಾದರಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದುಭಾಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಸೀಚದೇವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ : ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿರಾದ ಜೀವರುಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಂತೂ ಸರಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದುಃಖವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದೇಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸೇವನೆಯಿಂದ ಅರುಭಿತೆಯ ದುಃಖವೇ ಇದೆ, ಈ ಜೀವನು ಭಾರಂತಿಯಿಂದ ಸುಖವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನಿಯಂತೂ ವಿರಕ್ತನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. || ೨೮ ||

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಾಸಿಯಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,—

ತುಸಧಮ್ಮಾತಬಲೇಣ ಯ ಜಹ ದವ್ಯಂ ಈ ಹಿ ಓರಾಣ ಗಚ್ಚೇದಿ !

ತಪಸೀಲಮಂತ ಕುಸಲೀ ಲಿವಂತಿ ವಿಸಯಂ ವಿನ ವ ಲಿಲಂ || ೨೯ ||

ತುಸಧಮ್ಮಾತಬಲೇಣ ಕ ಯೆಥಾ ದ್ರವ್ಯಂ ನ ಹಿ ಸರಾಣಾಂ ಗಚ್ಚೇತಿ !

ತಪಃ ಶೀಲಮಂತೆ ಕುಕಲಾಃ ಕ್ಷಿಪಂತೇ ವಿಷಯಂ ವಿಷಮಿನ ಲಿಲಂ || ೩೦ ||

ಅರ್ಥ :— ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಟ್ಟಿನ್ನು ಹೊಗೆಲಾಡಿಸುವುದರಿಂದ, ಹಾರಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಯಾವ ದ್ರವ್ಯವು ಹೊಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತಪಸ್ಯಾಗಣ ಮತ್ತು ಶೀಲಮಂತ ಪುರುಷರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೀಚಿತೆಯ ಹಾಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ ದೂರ ಚಿಸಾಕಿಂಡುತ್ತಾರೆ.

ಪರಕದರಿಧಿಕ ವೇದನೆ ತಿಯ್ಯಂಷಿದರೆ ಮನುಷ್ಯರಿ ದುಃಖಗಳು |

ದೋರಕುವುದು ದೇವರೆ ದುಭಾಗ್ಯತೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಹೀವರುಗಳಿಗೆ || ೩೧ ||

ಹೇಗೆ ತುಷಾರಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ದ್ರವ್ಯವೇನು ಹೊಗುವುದಿಲ್ಲ |

ಹಾಗೆ ತಪಶೀಲವಂತ ಕುಕಲಿ ವಿಷಯಾವಿಷ ತೂರೆವನು ಲಿಲಂತಿ || ೩೨ ||